

70172

412. — Ostende - Panorama vers les Phares.

CLICHÉ S.A.B., S.P.A.

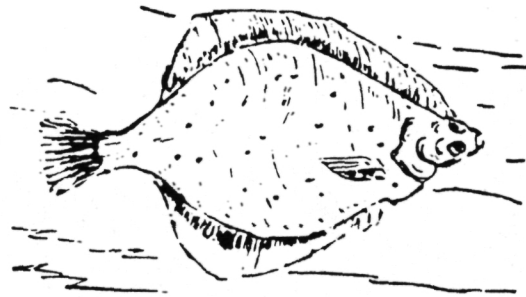

DE PLATE

Maandblad

Afgiftekantoor Oostende X

AUGUSTUS 1993

D E P L A T E v.z.w.

TIJDSCHRIFT VAN DE OOSTENDSE HEEMKRING "DE PLATE"

Vormings- en ontwikkelingsorganisatie en Permanente Vorming

Aangesloten bij de KULTURELE RAAD OOSTENDE en het WESTVLAAMS VERBOND VAN KRINGEN VOOR HEEMKUNDE

Statuten gepubliceerd in de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 1-2 mei 1959, nr. 1931 en gewijzigd volgens de Bijlagen tot het Belgisch Staatsblad dd. 15 mei 1975 nr. 3395, de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 4 december 1986 nr. 31023 en de Bijlage tot het Belgisch Staatsblad van 5 oktober 1989 nr. 13422.

Alle medewerkers zijn verantwoordelijk voor de door hen getekende bijdragen.

Tekst overname steeds toegelaten.

Ingezonden stukken mogen nog NIET gepubliceerd zijn.

De auteurs worden er attent op gemaakt dat bij elke bijdrage een bronvermelding hoort.

JAARGANG   22
Nr   6-7-8
MAAND   juni - augustus 1993

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

A. VAN ISEGHEM
IJzerstraat 1
8400 OOSTENDE

SECRETARIS

J.B. DREESEN
Rode Kruisstraat 4
8400 OOSTENDE

PENNINGMEESTER

J.P. FALISE
H. Serruyslaan 78/19
8400 OOSTENDE

REKENING

750-9109554-54
000-0788241-19

IN DIT NUMMER

blz. 161 : G. BILLIET : August Stracké, een levensschets.

VLIZ (vzw)
VLAAMS INSTITUUT VOOR DE ZEE
FLANDERS MARINE INSTITUTE
Oostende - Belgium

Germain BILLIET

AUGUST STRACKÉ

LEVENSSCHETS

WOORD VOORAF

Mijn bijdragen in De Plate over August Stracké liggen verspreid over 27 nummers, lopende van januari 1982 tot februari 1988. Om al die gegevens toegankelijker te maken vat ik ze hier voor het eerst samen tot een doorlopende levensschets.

Laat me de befaamde hotelier eerst bondig introduceren.

Aug. Stracké was een merkwaardige Duitse Oostendenaar die hier een succesvolle carrière opbouwde tussen 1870 en 1914. Hij was verstandig, energiek en ondernemend, een selfmade man die zich van schamel kegelzettertje tot een bijzonder hoffelijk en rijk hotelier wist op te werken. Die 38 jaar lang het gewezen Hôtel d'Allemagne in de Kaaistraat exploiteerde. Die in de Mariakerkse duinen een luxueuze villa bouwde aansluitend bij een uniek natuurhistorisch museum. Die voorzitter werd van de Oostendse hoteliersbond, 40 jaar lid was van de Oostende Kamer van Koophandel en 7 jaar alhier in de gemeenteraad zitting had. Die met grote ijver Oostende als badstad propageerde. Die de waardering had verworven van talrijke leden van de Europese adel waaronder koning Leopold II, prins Albert en prinses Elisabeth en vorst Ferdinand van Bulgarije. En die 73 jaar lang in Oostende heeft geleefd.

Voor de kennis van het leven en de bedrijvigheid van Aug. Stracké beschikken we over uiteenlopende bronnen. Allereerst zijn eigen publicaties nl. de zakelijk-informatieve brochures over Oostende en vooral de autobiografie die hij schreef in januari 1926 op de vooravond van zijn 80ste verjaardag. Daarnaast zijn er de lokale kranten : L'Echo d'Ostende en Le Carillon, twee liberale spreekbuizen. Verder het "bulletin mensuel" van de Oostende Kamer van Koophandel en het "bulletin communal", het Oostends gemeentebblad dat tot 1922 in het Frans opgesteld was. Tenslotte zijn er de registers van de burgerlijke stand alhier want A. Stracké huwde en stierf in zijn adoptiefstad.

De levensschets die ik uit die verschillende bronnen haal, is beknopt en onvolledig. Voor meer details over het leven en de activiteiten van A. Stracké verwijs ik, waar het past, naar de nummers van De Plate waar ik over Stracké gehandeld heb.

Wegens de gebreken die in elk mensenwerk opduiken, moeten we tegenover alle historische documenten kritisch staan. Dat geldt dus ook voor Strackés autobiografie die ik hier wat nader bespreek (zie ook : De Plate, jan. en feb. 1982 en dec. 1986).

Dat bijzonder getuigenis - het enige dat aan zijn jeugd refereert - is onmisbaar voor de reconstructie van zijn leven en voor de analyse van zijn persoonlijkheid. Die aantekeningen over zijn kindertijd zijn zo goed als oncontroleerbaar, die over zijn latere jaren wel. Ze zijn uiteraard subjectief en we moeten ze omzichtig behandelen.

Stracké schreef zijn autobiografische notities eigenhandig in het Frans dat hij schriftelijk gebrekkig beheerste. Van die autobiografie bestaan er in feite twee versies die naar de vorm en naar de inhoud lichtelijk van elkaar verschillen. Het oorspronkelijk handschrift werd, gezuiverd en gepolijst door een onbekende hand, in 1926 gedrukt bij Henri SMISSAERT (uitgever van

de "Duinengalm") onder de titel "Ma carrière et ma vie". Het handschrift telt 16 en een halve bladzijden groot formaat, de gedrukte tekst 10 pagina's. Beide stukken berusten in de Ostendianabibliotheek.

Opmerkelijk is het dat de gedrukte tekst een aantal feiten vermeldt die we in het handschrift niet aantreffen. Ik citeer er één. Op pag. 10 (van de gedrukte tekst dus) verklaart Stracké dat hij bij de brand van de St. Pieters- en Pauluskerk (14 aug 1896) met zijn eigen brandweerkorps het grafmonument van koningin Louise-Marie gered heeft.

Die verschillen tussen handschrift en gedrukte tekst beletten niet dat de lectuur van die levensbeschrijving ruimschoots de moeite loont. Al is het hele verhaal erg onvolledig, al is het niet ordelijk opgebouwd, hier en daar zelfs onnauwkeurig en vertoont het hiaten omdat Stracké sprongsgewijs over zijn leven vertelt, het bevat talrijke kleurige bijzonderheden. Duidelijk ontroerd spreekt de tachtigjarige het uitvoerigst over zijn droevige kindertijd. Bijna de helft van zijn herinneringen zijn gewijd aan zijn eerste zestien levensjaren, d.w.z. tot aan zijn aankomst in Oostende in 1862. Dat gedeelte is veruit het lezenswaardste. Op sommige plaatsen meen je brokstukken van een sprookje te lezen. Haast in iedere regel trilt de nostalgie van de oude man die bewogen zijn arme verdrietige jeugd, maar ook zijn snel stijgend succes daarna, opnieuw beleeft. Het geheel treft door eenvoud en waarachtigheid. De talrijke details lijken mij historische betrouwbaarheid te waarborgen.

Dat geschrift van A. Stracké is niet alleen een boeiend maar ook een schrijnend document dat sociaal-economische toestanden uit de vorige eeuw scherp in het licht stelt. Aan het woord is hier een eerlijk, begaafd, sociaal voelend man die met rechtmatige fierheid, maar ook met menselijke ijdelheid, op zijn lang en vruchtbaar leven terugkijkt.

Nog een opmerking over Strackés aantekeningen. Opvallend daarin zijn de talrijke lacunes. Ze treffen des te meer omdat A. Stracké uit verschillende levensfases tal van precieze details weet op te halen. Zo verzwijgt hij niet alleen zijn optreden als Oostends gemeenteraadslid (1904-1911), maar ook zijn tweede huwelijk (1911) met K. HOFFMANN uit Wiesbaden. En nergens haalt hij de naam aan van zijn dochter Augustine, zijn enig kind. Die stilzwijgendheid hier wortelt waarschijnlijk in de latere stroeve familieverhoudingen.

Bevreemdend is het ook dat hij personen, die een belangrijke rol speelden tijdens zijn moeilijke jeugdijaren, niet vernoemt of ze slechts met initialen aanduidt. Anderen daarentegen, van mindere betekenis, vermeldt hij voluit. Ik wijs daar verder nog op. Die weglatingen kunnen we gedeeltelijk aan het afbrokkelen van de herinneringen op hoge leeftijd wijten. Maar ongetwijfeld spelen hierbij ook andere factoren want menselijke reacties zijn niet altijd rationeel.

En nu, bondig, het lange leven van August Stracké, waarin ik drie perioden onderscheid.

I - JEUGD EN EERSTE MANNENJAREN (1846-1869)

A. ZIJN DUITSE TIJD (1846-1862)

Onze hotelier werd geboren als Martin August Stracke op 28 januari 1846 in Naumburg, een dorp in de (huidige) Duitse deelstaat Hessen. Dat kleine Naumburg, op 25 km zuidwestelijk van Kassel is niet te verwarren - zoals het in verscheidene berichten over Stracké gebeurd is - met de om zijn dom beroemde stad Naumburg (in Saksen-Anhalt) aan de Saale, tussen Weimar en Leipzig. Al in zijn jeugd werd Stracké met zijn tweede voornaam aangesproken. Zijn familienaam kreeg in België al gauw een accent aigu, een te verwachten Belgische verfransing want oorspronkelijke Nederlandse namen als Bracke, Bulte, Krabbe, Rogge, enz. worden hier Bracké, Bulté, Krabbé, Roggé, enz. Al voor zijn naturalisatie tot Belg stond de bouwer van het Mariakerkse museum bekend als August Stracké (A.S.) en wij blijven hem zo noemen.

Uit de Franstalige huwelijksakte van A.S. (5 juni 1869) vernemen we dat hij de zoon was van Jean Jose Stracke, meesterschrijnwerker geboren in het dorp Naumburg en van Marguerite GRASSHOF afkomstig uit Fritzlar, een oud stadje, 20 km ten zuiden. Het gezin telde verscheidene kinderen waarvan August waarschijnlijk het jongste was. Tot de familie, die katholiek was, behoorden een tante van August, overste van een pensionaat voor Engelse meisjes in Mainz en een oom die deken was in Hanau (ca. 20 km oostelijk van Frankfurt am Main) en nog verscheidene andere onkels. Nauwkeurige aanduidingen over die verwanten geeft A.S. niet. Enkele maanden na de geboorte van A.S. deed zijn moeder een longontsteking op waarvan ze niet meer genas. De vader en de andere kinderen werden ook ziek en totaal verarmd verhuisde het gezin naar Bockenheim, een voorstadje van Frankfurt. Hier verbleven de Strackés verscheidene jaren.

Bewogen door de ellende van zijn verwanten nam de oom-deken in Hanau de kleine August, die nog geen vijf jaar oud was, bij zich in huis. Voor het huishouden van die oom zorgde een tante. Over die figuur geeft A.S. in zijn autobiografie een tegenstrijdige inlichting. Volgens het handschrift, is zij een halfzuster en volgens de gedrukte tekst een schoonzuster van zijn moeder.

Niet lang nadien kwamen de ouders zich ook vestigen in Hannau. De vreugde van August daarover was van korte duur want de moeder stierf hier op 31 augustus 1855, slechts 41 jaar oud. In zijn memoires last A.S. hier een sentimentele opmerking in. Kort voor haar dood bracht de oom hem bij het bed van zijn moeder. "Zij omhelsde mij", schrijft A.S., "en zei mij altijd braaf te blijven om later een eerlijk en vlijtig werkmans te worden. Dat heb ik haar beloofd en die belofte hou ik nog tot op vandaag. Ze vroeg mijn oom en mijn tante goed voor mij te zorgen". De kleine August was toen negen en een half jaar oud en verbleef al vijf jaar bij zijn oom. In zijn autobiografie spreekt A.S. verder niet meer van zijn ouders.

Enkele maanden na de dood van zijn moeder rezen er problemen voor het kleine ventje. Van zijn tante kreeg hij te horen dat zijn oom stappen gedaan had bij de bisschop van Fulda om August tot het seminarie aldaar toe te laten zodat hij priester

kon worden lijk zijn oom. In de maand mei 1856 zou hij er heen gebracht worden. "Daarop heb ik dadelijk geantwoord", zegt A.S., "Tante, ik wil geen priester worden. Ik wil een ambacht leren en kuiper-brouwer worden". We zullen straks horen waarom. Maar hij had niet te willen, repliceerde de tante. Hij moest gehoorzamen en doen wat zij verlangden.

En nu begint voor de tienjarige knaap een drama. "Van die dag af werd ik een andere jongen" gaat A.S. verder. "Ik had schrik van oom en tante, ik stak me weg en ik weende als ik alleen was. Ik had geen zin om te spelen met mijn schoolkameraad Karl, die de zoon was van een rijke brouwer".

August had aan zijn vriendje de plannen van zijn oom verklaapt en Karl had alles overgebriefd aan zijn ouders. "Op een keer dat wij weer in de tuin van de brouwerij waren", vertelt A.S., "riep de brouwer mij bij zich en vroeg me of ik ziek was en waarom ik zo bedroefd keek. Toen ik hem de bedoelingen van mijn oom had verteld zei hij mij : Ik wil met je onkel praten. Als jij geen priester wilt worden, dan word je dat niet". Enkele dagen later zei Karl me : "August, je komt bij ons wonen, mijn vader heeft met je onkel gesproken". Ik wist niet wat ik hoorde, schrijft A.S. Maar dat werd hem algauw duidelijk. Tegen het einde van de maand april 1856 - August was dus goed tien jaar - barstte de bom. Toen hij als naar gewoonte in de pastorie kwam om koffie te drinken, zag hij dat er voor hem niet gedekt stond. Op een stoel lag een pak kleren gereed : 'n kostuum, linnen, schoenen, kousen. De tante kwam binnen en riep : "Haast je maar weg uit het huis, ga maar naar je vrijmetselaar en je moet hier niet meer komen". Deken-oom was nergens te zien. August nam zijn bundeltje en met tranen in de ogen trok hij naar de ouders van zijn vriend waar men hem verwachtte en waar hij goed ontvangen werd.

Wat moeten wij denken over de harteloze houding van die deken tegenover zijn tienjarig neefje, een halve wees ! Over de vreemde betrekkingen met zijn verwanten rept A.S. geen woord.

De kleine August heeft nu een nieuwe thuis. "Karl en ik", schrijft hij, "maakten onze schooltaken altijd samen. 's Avonds moest ik twee tot drie uur helpen om glazen te wassen, messen en vorken schoon te maken en de vaat te doen. Ik was er zo goed verzorgd als bij mijn onkel".

Maar ook dat geluk van de weesjongen duurde niet lang. Hij bleef bij zijn weldoeners tot eind november 1857 d.w.z. iets meer dan anderhalf jaar. Toen kwam de catastrofe. De brouwer kreeg tyfus. Wegens gevaar voor besmetting werden de kinderen, de meiden en ook August in een bijgebouw ondergebracht. Maar na vijf dagen stierf de man en zes dagen later ook de vrouw. De twee kinderen van de brouwer werden onder voogdij geplaatst bij familieleden en August moest het huis verlaten.

Hier past een opmerking betreffende die vreemde lacunes in Strackés autobiografie. A.S. verzwijgt niet alleen de naam van zijn oom, de deken van Hanau, bij wie hij zes jaar verblijft (1850-1856). Maar hij noemt ook de brouwer niet die het moederloze kind met grote menslievensheid gedurende 19 maanden onderdak verleent. Die heet eenvoudig : de heer G.

Daar stond nu de kleine August : nog geen 12 jaar oud en zo goed als op straat gezet. Wat moest hij beginnen ? Hij ging praten met de oude brouwmeester, vader van 8 kinderen. Deze raadde hem aan naar zijn oom-deken terug te keren en later toch maar priester te worden. Maar de knaap weigerde dat. Hij overwoog alles zo goed mogelijk en besloot naar Frankfurt te trekken om er werk te zoeken. In die tijd was in heel West-Europa kinderarbeid een doodgewone zaak.

Met treffende bijzonderheden vertelt de tachtigjarige A.S. zijn pogingen om aan werk te geraken. De meester-gast bezorgde hem de vereiste politievergunning en een schoolattest en op 25 november 1857 nam de dappere jongen dankend afscheid van zijn vriend Karl en diens zus en van het gezin van de brouwmeester. Deze laatste had hem een oud valiesje gegeven waarin zijn schamel bezit stak, benevens wat zwart brood en enkele appelen. Voor zijn reiskosten hadden ze een beetje geld ingezameld, nl. 3 florijnen en 35 kreutzer : "Alles samen ongeveer 8 fr." stipt A.S. hier aan. (Dat was dus 8 fr. van vóór 1914 toen een gewone werkmán 1 fr. per dag verdiende).

Na een bezoek aan het graf van zijn moeder vertrok hij nog dezelfde dag uit Hanau. Het was miezerig regenachtig en koud weer. Met zijn valiesje op de rug ging hij de 20 km lange weg naar Frankfurt en marcheerde door de stad naar Bockenheim waar hij een onderkomen vond bij mensen bij wie zijn ouders nog gewoond hadden.

's Anderendaags ging hij naar Frankfurt om een baantje te zoeken. In een herberg vond hij een dienst maar zonder logies en dat kon hij niet aannemen. De dag ging voorbij en teleurgesteld keerde hij terug naar Bockenheim. Ook de volgende dag had hij geen geluk. Hier laat de vertederde Stracké een religieuze noot horen die clicéchtig klinkt : "déprimé et fatigué je me suis rendu à l'église Notre Dame pour prier Dieu de m'aider". En hij schrijft verder : "Nauwelijks was ik neergeknield of ik werd een hevige schok gewaar. Op straat liepen de mensen bijeen in de mening dat er een aardbeving was. Enkele uren later verschenen er affiches op de muren met het bericht dat er in Mainz, 25 km naar het westen, een kruitmagazijn ontploft was met veel slachtoffers en grote schade. Er werden arbeiders gevraagd, vooral schrijnwerkers en glazenmakers. "Daar is misschien werk voor mij" dacht hij. Op 28 november stapte hij de 25 km af naar Mainz waar hij in de valavond uitgeput toekwam. Dicht bij het postgebouw vond hij een goedkoop nachtverblijf. "Ik moest vooruit betalen", vertelt hij, "nl. 6 kreutzer (20 centiem, noteert A.S.). "Daarvoor had ik een strozak. Mijn valiesje diende tot hoofdkussen. Ik at de rest van mijn brood op en twee appelen en sliep in. 's Anderendaags stond ik op om 8 uur. Ik dronk een kop koffie met een stuk zwart brood, wat mij 3 kreutzer kostte en ging de stad in benieuwd of het lot mij gunstig zou zijn. Op een van de muurkranten tegen het postgebouw las ik in een advertentie dat ze in de herberg "Heidelberger Fass" dringend een jonge kegelzetter nodig hadden. Zonder tijd te verliezen ging ik naar het aangeduide adres en ik had geluk. Op alle vragen die mij gesteld werden antwoordde ik waarheidsgetrouw en ik werd aangenomen. Ik kreeg kost en inwoning en ook de gelegenheid om naar school en naar de kerk te gaan. De volgende dag haalde ik een verblijfsvergunning bij de politie en vroeg dan aan de pastoor van de St.-Pietersparochie om toegelaten te worden tot de school en toonde hem mijn schoolattest. Hij vroeg me zeer nauwkeurige inlichtingen die ik in alle oprechtheid meedeelde. Bij dat

onderhoud keek de pastoor mij streng aan en zei dan : "Ik geloof geen woord van wat je zegt. Je ziet er mij een kwajongen uit. Pas op als je mij leugens verteld hebt. Ik zal naar je oom schrijven. Kom overmorgen terug". Toen ik nadien weer op de pastorie verscheen, ontving de pastoor mij heel anders. Welwillend en vaderlijk zei hij dat ik me 's anderendaags om 8 uur op school moest aanmelden. Daar wachtte de pastoor mij op die me aan de leraar voorstelde. Ik kreeg terecht de laatste plaats toegewezen, maar dag aan dag maakte ik vorderingen en na korte tijd was ik de eerste van de klas". Tussen haakjes : men wordt hier weer getroffen door de vreemde houding van de oom-deken. Hij moet gunstig geadviseerd hebben over zijn neefje maar laat het arme ventje tenslotte in de steek.

Stracké vertelt verder over zijn Mainzer periode. "In de lente van 1859 werd "Heidelberger Fass" verkocht maar door bemiddeling van mijn baas kon ik bij de firma BERTHOLD tegen dezelfde voorwaarden in dienst blijven. Wel moest ik naar de St.-Stefaansparochie verhuizen maar ik werd door mijn vroegere meesters bij mijn nieuwe aanbevolen, nl. bij pastoor MERZ en leraar KRAUSE. In de lente van 1860 was ik veertien jaar oud en mocht ik mijn eerste communie doen en daarna definitief de school verlaten".

En kijk, nu begon het de veertienjarige jongen voor de wind te gaan. Datzelfde jaar 1860 las August in een annonce dat er in "Rheinlust", een bekende zaak in Mainz, een knecht gevraagd werd. De jongen toonde dat bericht aan zijn meesters en ging zich 's anderendaags in "Rheinlust" aanbieden. Een jonge dame ontving hem en, toen zij hoorde waarvoor hij kwam, proestte zij het uit. Haar moeder, haar zuster, haar vader werden bijgeroepen en ook die schoten in een lach toen ze het sollicitantje zagen. En de kleine August lachte mee. Tenslotte zei de moeder hem dat hij te klein en te zwak was voor het werk van knecht. Hij moest nog wat groeien en sterker worden en hij mocht later terugkeren. Daarop antwoordde het ondernemend kegelzettertje : "Ik weet dat ik klein ben. Maar ik kan werken. Neem me enkele dagen op proef. Mijn huidige meesters zullen daarmee akkoord gaan". Nu kozen de jonge dames partij voor hem en hij werd voor een week aangenomen.

Zo trad hij in zijn nieuwe dienst. Het werk dat hem opgelegd werd was niet moeilijk en hij deed het opgewekt. Na drie dagen zei zijn meesteres : "Als je zo voortdoet, mag je bij ons blijven". Het jonge knechtje antwoordde opgetogen dat hij nog beter zou presteren. Hij vertelde zijn vroegere meesters van zijn nieuwe verbintenis. Zij waren er blij om en dankbaar zegde August zijn vroegere baan op.

In die nieuwe bediening nu, in "Rheinlust" - de laatste die A.S. in Duitsland heeft uitgeoefend - heeft hij de basis gelegd voor zijn later hotelbedrijf. Vlijtig en verstandig als hij was leerde hij er de keuken, de banketbakkerij, tafeldienen en vooral het werk in de kelder, nl. het druiven persen en alles wat met de wijnbereiding te maken heeft. Hij was er kind van den huize. De dochters breiden zijn kousen waarvoor de moeder de wol kocht, ze verzorgden zijn linnen en zijn kleren. Hij kon het nergens beter treffen en daarom werkte hij onvermoeibaar met veel ijver en plezier.

Maar ook die gelukkige tijd duurde niet lang. Geplaagd door jicht besloot zijn baas zijn onderneming en zijn wijnvelden te verkopen en zich helemaal uit de zaken terug te trekken. Voor August was dat echter geen ongeluk. Wel integendeel. Het einde van de Rheinlustepisode was het begin van een nieuwe levensperiode die hem faam en welstand zou bezorgen.

Terecht schreef Anatole FRANCE : "Les relations valent une fortune". Dat bleek hier duidelijk. Een cliënt van zijn baas van "Rheinlust", een zekere heer L. (alweer een initiaal !) die ongetwijfeld de kwaliteiten van het naarstig knechtje kende en elk jaar enkele tijd in Oostende doorbracht, had August aanbevolen bij de heer Carl MANN, eigenaar van het Hôtel d'Allemagne in Oostende. De echtgenoten MANN, afkomstig uit Mainz, kwamen in de lente van 1862 hun ouders bezoeken en bij die gelegenheid namen ze de zestienjarige knecht in dienst voor de maand mei tegen 20 fr. per maand.

En zo kwam dan het einde van die mooie tijd. Op 3 mei 1862 nam August, diep aangedaan en onder betuiging van zijn oprechte dankbaarheid, afscheid. Mevr. D. en de enige nog ongetrouwde dochter vergezelden hem tot aan de boot die hem naar Keulen zou brengen. "Toen we eindelijk moesten scheiden", zegt A.S. "waren we zeer ontroerd en schreiden we alle drie. Na mijn aankomst in Keulen heb ik de kathedraal bezocht. De volgende dag nam ik de trein naar Oostende waar ik 's avonds om 7 uur aankwam. Een commissionair wachtte mij op en leidde me naar 't Hôtel d'Allemagne. De echtgenoten MANN ontvingen me allerhartelijkst. 's Anderendaags kreeg ik de gelegenheid om de zee te gaan bekijken en de stad te bezoeken".

Hier een dubbele opmerking : het hotel waar de jonge Stracké tewerkgesteld wordt is het oude of eerste Hôtel d'Allemagne. Dat was gelegen achter het oud station, in de toenmalige Polderstraat op het Hazegras. Die straat verbond het westelijk deel van de Oesterbankstraat (nu Perronstraat) met de Vrijhaven- en de Lijndraaiersstraat en liep even ten westen van den Brigantijnenstraat. Ten tweede wijs ik opnieuw op die vreemde gewoonte van A.S. om zijn weldoeners aan te duiden met een beginletter. De naam van de eigenaars van "Heidelberger Fass" waar hij als kegelzetter begonnen was, kennen wij niet en evenmin die van "Rheinlust" waar hij zo gelukkig geweest is. A.S. spreekt hier alleen van de familie D.

Met zijn aankomst in Oostende eindigt de eerste fase van Strackés eerste levensperiode. Voor de zestienjarige knaap begint nu een merkwaardige carrière.

B. Zijn snelle opkomst (1862-1869)

In zijn nieuwe dienst wou Stracké zicht met onverschillig welk werk bezighouden en al dadelijk toonde hij zijn bekwaamheid. En hij vertelt dat met zelfvoldoening. "De heer MANN had nog zes vaten bordeaux af te tappen en drie mannen waren bezig met de flessen te spoelen. Toen ze begonnen met de aftapkraan aan te brengen, zag ik direct dat ze het vak niet kenden. Daarom vroeg ik aan mijn baas of ik een handje mocht helpen. Wat hij me graag toestond. Maar dat viel niet in de smaak van de drie mannen. Zij weigerden nog verder te werken maar ik deed voort en zij draaiden

bij. Na twee dagen was het karwei af. Wegens mijn geschiktheid werk ik van toen af aangesteld als keldermeester en moest ik ook opdienen in de eetzaal.

Ter gelegenheid van de Londense wereldtentoonstelling dat jaar (1862) kregen we veel gasten, vooral prinselijke families. Het was een goed seizoen en er werd veel geld verdiend.

Daar mijn contract na het seizoen verliep wou ik naar Amerika uitwijken. Ik had al mijn paspoort en was al geschrapd uit het hotelregister. Maar de heer MANN verzocht me te blijven. Ik kon, zei hij, later nog altijd naar Amerika gaan. Ik bedacht daarbij dat een vaste plaats beter was dan een onzekere en ik bleef op mijn post".

Wij krijgen sterk de indruk dat A.S. zich hier duidelijk in de bloemetjes zet. Maar wat nu volgt, maakt alles aannemelijk. De bedrijvige en bekwame Stracké krijgt de ene promotie na de andere. In 1863, 17 jaar oud, houdt hij zich bezig met de boekhouding en is daarbij tweede kelner. In 1864 wordt hij eerste kelner en belast met het bedienen van prinselijke families. In die tijd verbleef koning Leopold I vaak met heel zijn gezin in Oostende. Daardoor kwamen hier veel prinsen logeren. In dat oude Hôtel d'Allemagne heeft Stracké inderdaad bijna alle adellijke families van Europa, alsook diplomaten en dignitarissen leren kennen. Met welgevallen noteert hij daarbij het volgende. "De hertog van Aumale (= Henri Eugène d'Orléans (1822-1897) een broer van Louise-Marie onze eerste koningin) logeerde met zijn gezin in het hotel. Door hem werd ik voorgesteld aan de hertog van Brabant (= de latere koning Leopold II die op 27 december 1865 zijn vader opvolgde) en geprezen als een der oplettendste kelniers. Van af die dag heeft wijlen koning Leopold II belangstelling voor mij getoond tot aan zijn dood".

In april 1864 had onze jonge en voorkomende kelner de eer Maximiliaan I, kersverse keizer van Mexico (het jammerlijke slachtoffer van Queretaro 19.06.1867) en keizerin Marie-Charlotte (1840-1927) (zuster van Leopold II) te bedienen.

Tijdens de winter van 1864-1865 bezocht A.S. Engeland. Waarschijnlijk werkte hij daar in een hotel. Na zijn terugkeer werd hij zaalchef met bijzonder toezicht op de bediening van prinsen.

Intussen had A.S. zich schriftelijk met zijn familie verzoend en had hij beloofd op bezoek te komen. En dat gebeurde in het najaar van 1865. Na het seizoen vertrok hij naar Parijs via Duitsland. Het was nl. zijn bedoeling tijdens het winterseizoen in Parijs wat bij te verdienen. Op 10 september reisde hij af naar Mainz. Eerst bezocht hij zijn oude baas, de heer D. Daarna zijn tante Franziska, directrice van een pensionaat voor Engelse meisjes. Daarop verscheidene onkels in Offenbach (tussen Frankfurt en Hanau). Toen ging hij in Hanau zijn oom-deken en zijn tante opzoeken. De oom was aan het station maar herkende de gemetamorfoseerde neef eerst niet en omhelsde hem dan hartelijk. Op de pastorie ontving de tante hem met tranen in de ogen. Hij logeerde twee dagen bij hen.

Ik mag hier wel onderstrepen hoe grondig de sociale en financiële situatie van Stracké op korte tijd veranderd is. In

zijn voordeel. Pas acht jaar was het geleden sinds zijn aankomst in Mainz in dat goedkoop nachtverblijf waar zijn valiesje tot hoofdkussen diende. Met zijn familie schijnt het nu koek en ei te zijn. Maar over de verdere relaties vernemen we niets meer.

Nu ging hij terug naar Mainz waar hij twee dagen langer bleef dan hij voorzien had. Eerst op 24 september vertrok hij naar Straatsburg waar hij in het Hôtel de Paris afstapte. De volgende dag trok de negentienjarige Stracké te voet verder naar Parijs (een niet alledaagse prestatie) om, zoals hij schrijft, een gedeelte van Frankrijk met inwoners en steden en dorpen te leren kennen. In Reims verbleef hij verscheidene dagen en was er getroffen door de prachtige kathedraal en de reusachtige champagnekelders. Op 21 oktober, na een voetreis van 4 weken, kwam hij in de Franse hoofdstad toe waar hij zijn intrek nam in het Hôtel de Bavière. Hij keek er uit naar een baan en vond een bediening in het eersterangshotel Mirabeau.

In de loop van april 1866 ontving hij uit Oostende een belangrijke brief van de heer C. MANN. Deze had het Hotel d'Allemagne aan een vriend verkocht en verzocht A.S. tegen 15 mei 1866 in dienst te treden als maître d'hôtel in zijn nieuwe zaak Hôtel de France (toen Louisastraat 19). Stracké nam dat voorstel aan. Al op 9 mei was de twintigjarige maître d'hôtel op zijn nieuwe post. Intussen had hij de militaire leeftijd bereikt en voor België geopteerd.

Wegens de oorlog tussen Duitsland en Oostenrijk werd het een slecht seizoen. Bovendien waren er enkele gevallen van cholera in de stad, vertelt Stracké. Toch kregen ze nog heel wat klanten van het Hôtel d'Allemagne.

De nieuwe eigenaar hier verwaarloosde zijn zaken en zijn gezondheid, werd tenslotte ziek en stierf kort daarop. Daar de schulden aanzienlijk waren en de heer C. MANN, als grootste schuldeiser een failliet wilde vermijden, stelde deze aan de rechtbank voor de exploitatie van het hotel voort te zetten onder het beheer van A.S. Dat werd toegestaan en de dynamische Stracké wist een groot gedeelte van de cliënteel terug te winnen, vooral de prinselijke families. De schuldeisers konden voldaan worden en de heer MANN werd weer eigenaar van het hotel.

Toen meende A.S. dat het ogenblik gunstig was om de inboedel van het Hôtel d'Allemagne over te nemen voor 100.000 fr. in jaarlijkse afbetalingen, en het gebouw te huren. En vanaf 1 februari 1869 werkte Stracké, pas 23 jaar oud, voor zich zelf.

Met dat belangrijke jaar 1869 kunnen wij zijn tweede levensperiode doen beginnen, nl. zijn glorietijd die geduurd heeft tot 1914 d.w.z. 45 jaar.

II - GLORIETIJD (1869-1914)

Ook in andere opzichten was 1869 betekenisvol. Met een kleine groep collega's stichtte Stracké dat jaar het Internationaler Verein der Gasthofbesitzer met als zetel Keulen.

Op 5 juni 1869 trad hij alhier in het huwelijk met Anna Maria RAU uit Mainz. Zij was geboren op 6 oktober 1833 en dus meer dan twaalf jaar ouder dan haar man. Ook zij was, zoals Stracké, officieel geregistreerd in Oostende op 5 mei 1862. We kunnen vermoeden dat ze als goede bekenden samen uit Mainz naar onze badstad zijn gereisd. Stracké zelf spreekt daar niet over. Het is mogelijk dat zij gedurende die 7 jaar vóór haar huwelijk werkzaam was in het hotelbedrijf. In elk geval is ze in de onderneming van haar man tot aan haar dood (1909) d.w.z. gedurende 40 jaar voor hem een hechte steun geweest.

Uit de huwelijksakte leren we dat Strackés vader, Jean Josse - die schriftelijk in het huwelijk had toegestemd - toen 54 jaar oud als meester-schrijnwerker gevestigd was in het dorp Naumburg.

Getuigen bij Strackés huwelijk waren o.m. de gebroeders hoteliers Jean NICHOLAS (1829-1888) en Charles MANN (1838-1901), beiden afkomstig uit Mainz en gestorven in Oostende. Bij die laatste was Stracké in 1862 zijn Oostendse carrière begonnen. Er waren toen meer Duitse hotelhouders in onze badstad die elk seizoen door verscheidene duizenden Duitse gasten bezocht werd.

Op 16 maart 1870 werd Strackés dochter en enig kind geboren : Augustine Christine.

In het begin van zijn carrière als zelfstandig hotelier had A.S. af te rekenen met internationale moeilijkheden. De Frans-Duitse oorlog veroorzaakte gevoelige verliezen. Op 10 augustus 1870, zo merkt hij op in zijn autobiografie, had hij slechts één gast en hij vreesde een ramp. Toen begin september de veerdienst Oostende-Dover opnieuw vlot verliep, gingen de zaken weer veel beter.

En hij kreeg hoge bezoekers. Op 5 september 1870 kwam prins Louis Napoléon logeren, de veertienjarige zoon van keizer Napoleon III (de grote verslagene). De prins was met een klein gevolg op de vlucht naar Engeland. De nieuwsgierigen die hem om 8 uur 's avonds stonden op te wachten aan het station, werden teleurgesteld want de prins was via de uitgang van het goederenstation verdwenen. De jongen vertrok 's anderendaags met de maalboot naar Dover. Hij zou Frankrijk niet meer terugzien. Na zijn militaire opleiding in Woolwich nam hij dienst in het Britse leger. In de strijd tegen de Zoeloes werd hij door lanssteken dodelijk gewond en stierf op 1.06.1879 23 jaar oud.

Op 4 maart 1871 weer prinselijke gasten bij Stracké, nl. de pas gehuwde prinses Louise van Engeland (1848-1939), dochter van koningin Victoria, met haar man John D.S. Campbell, hertog van Argyll (1845-1914), de latere gouverneur van Canada (1878-1883).

In onze stadig groeiende badstad gingen de zaken goed. Wegens uitbreidingswerken aan het oud station en wegens de concurrentie van de nieuwe hotels op de zeedijk geraakte het hotel d'Allemagne in een ongunstige situatie. Het moest trouwens weldra verdwijnen en plaats maken voor arbeiderswoningen. De vooruitziende Stracké nam nu weer een wijs besluit. Op 31 mei 1876 - hij was goed dertig jaar oud - verhuisde hij naar de Kaaistraat, in het centrum van de stad dus, waar hij het oude Hôtel des Bains huurde en omdoopte in Hôtel d'Allemagne. Dat deftige hotel zou onder het beheer van Stracké floreren, als een der voornaamste van de stad, tot de zomer van 1914. Hier heeft hij door werkkraft, bekwaamheid en integriteit zijn reputatie versterkt en de grondslag van zijn fortuin gelegd.

Zijn degelijkheid werd weldra op een dubbele wijze officieel erkend. In december 1876 kreeg hij de exploitatie van het restaurant in het Kaaistation en op 1 juli 1881 de restauratiedienst op de pakketboten. Die dubbele onderneming duurde tot maart 1910. Toen nam de Compagnie des Wagons Lits ze over.

In september 1879 vroeg en verwierf Stracké de Belgische nationaliteit door de gewone naturalisatie. Hij was toen al 17 jaar alhier ingeburgerd en een solied zakenman.

De energieke Stracké nam verscheidene nuttige initiatieven. Omstreeks 1886 monteerde hij in zijn hotel een drukkerij. Enkele jaren later richtte hij een eigen brandweerbrigade op waarmee hij de stedelijke brandweer is bijgesprongen o.a. bij de brand van de St. Pieters- en Pauluskerk (boven al vermeld) en bij twee gelegenheden in zijn gebuurte in 1899.

Om het zakenleven in Oostende te stimuleren stelde Stracké vooral informatieve brochures op die hij in zijn hotel liet drukken. Ik bespreek ze hier bondig (cf. De Plate, maart 1982).

Eerst gaf hij een kleine "Guide d'Ostende" uit die wegens het groot succes, in januari 1887 vervangen werd door een "Reiseführer" in 5 delen. Met ministeriële toelating werden 40.000 exemplaren daarvan aan de treinreizigers uitgedeeld. Het eerste deel behandelt de grote Duitse steden, het tweede België. Bijzonder treffend is zijn sombere beoordeling van Brugge: "zu einem völlig unbedeutenden Platz herabgesunken". Stracké zou nu aardig opkijken naar de stroom toeristen die Brugge overspoelen. Het derde deel is gewijd aan Oostende. Daarin onderstreept hij het belang van de veerdienst op Engeland, de visvangst, de vissershaven en de zeebaden. De twee laatste delen bevatten tal van nuttige inlichtingen voor internationale reizigers en adressen van allerlei diensten en firma's. De inhoud daarvan wordt uitvoeriger herhaald in Strackés zgn. almanakken waarvan er 5 delen bestaan. Ze heten "Almanach du commerce et de l'industrie de la ville d'Ostende", alle gedrukt in Strackés hotel en uitgegeven respectievelijk in 1886, 1887, 1889, 1892 en 1897. Ze bergen een schat van informatie over administratie, economie, cultuur.

De hoofdbrok is de drievoudige lijst van de volwassen inwoners van Oostende, alfabetisch gerangschikt volgens naam, adres, beroep. Hoewel onvolledig en niet altijd nauwkeurig - welk mensenwerk is dat! - toch zijn die kleine encyclopedieën van onschatbaar belang voor de lokale geschiedenis. Daar zie je

concreet, gespreid over een goed decennium, de demografische evolutie van onze stad, de voortschrijnende bebouwing, de opeenstapeling van huisgezinnen in het oude stadsgedeelte. Ze bevatten op hun manier een sociaal-economisch en urbanistisch portret van Oostende tussen 1885 en 1896.

Stracké deed nog meer om Oostende te promoten. Op 28 september 1899 berichtte "Le Carillon" het volgende. "Zo pas heeft A. Stracké aan de "Société internationale des hôteliers" (het boven vermelde Internationaler Verein) duizend grote foto's van Oostende (dijk, strand en baden) gestuurd. Die zullen onder de leden van de vereniging verspreid worden met het verzoek ze in hun hotel ten toon te stellen, "goed in het zicht". Het blad voegde erbij dat die foto's een reeks artikelen over Oostende afsluiten die A.S. in het orgaan van de machtige vereniging heeft gepubliceerd.

Met bruisende activiteit breidde onze ondernemende hotelier zijn zaken uit. In 1887 stichtte hij met een Duitse collega Max STICHERT (Werdau, bij Zwickau in Saksen, 1853-Oostende 1897) een oester- en kreeftenkwekerij op de oosteroever van de achterhaven. De produkten waren van goede kwaliteit want de exploitanten kregen op de expo van Bordeaux in 1895 een ereprijs. In 1896 legden zij een nieuw oesterpark aan ten noorden van de Mosselhoek, een voormalige visserswijk noordelijk van de R. Yachtclub, in de buurt van de huidige Esplanadestraat. Na de dood van M. STICHERT zette Stracké de exploitatie voort.

Op 4 juni 1888 werd de succesvolle hotelier voorzitter van de Oostendse hoteliersbond. Op 31 augustus 1889 verkreeg hij de grote Belgische naturalisatie.

Het aanzien van Stracké bereikt een hoogtepunt in het laatste decennium van de 19e en het eerste van de 20ste eeuw.

Op 3 mei 1893 trouwde zijn dochter Augustine met de Duitser Heinrich DIEGEL (1857) afkomstig uit Rotenburg (aan de Fulda, in Hessen) en hotelier in Kassel. Het echtpaar hield in Brussel, op de Anspachlaan, een brasserie open "Aux Augustins" tot 1921.

A. MUSEUM EN VILLA IN MARIAKERKE

De nu welgestelde en sterk sociaal voelende selfmade man besteedde zijn rijkdom aan zinvolle projecten (cf. DE Plate, mei-aug. 1982).

Tussen 1897 en 1903 trok hij in de Mariakerkse duinen, op ca. 250 m. westelijk van de Dorpsstraat, een complex van gebouwen op. Dat bevatte allereerst het natuurhistorisch museum, een sober gebouw, één verdieping hoog, met aan de oost- en de westzijde vier grote vensters, beneden en boven. Dat museum werd op 7 juli 1897 door koning Leopold II bezocht drie dagen vóór het publiek toegelaten werd. Geleidelijk werd het uitgebreid met park en serres en met een kiosk. In 1901 kwamen er aan de zeedijk twee paviljoentjes bij en in 1903 een villa, vooraan tegen het museum gebouwd. Het was een barokke constructie, naar de pronkerige smaak van de periode, in rode en witte steen uitgevoerd, drie verdiepingen hoog met in het midden van de voorgevel een als toren uitgebouwde erker, met talrijke boogvensters, balkons en

balustrades, bekroond door een piramidevormig dak met terras achter de toren.

Van de twee vermelde paviljoentjes aan de zeedijk was het westelijke een schuilhuisje voor tramreizigers. Het oostelijk werd ingericht als lazaret. Stracké, al lang ijverig lid van het Rode Kruis, waarvan hij ook het brevet behaald had, bewees hier metterdaad zijn menslievendheid. Het lazaret, voorzien van het modernste materieel, werd op 11 september 1904 plechtig aan het R.K. overhandigd. Dat deed, in naam van A.S., de lokale voorzitter Dr. KAISERGRUBER, in aanwezigheid van de nationale voorzitter prins de LIGNE, die Stracké en andere leden van het R.K. decoreerde.

Een ander hoogtepunt van het programma was het banket 's avonds in de feestzaal van het Hôtel d'Allemagne, schitterend versierd met bloemen, zilver en kristal. Dr. KAISERGRUBER en A.S. namen er het woord en een telegram werd gestuurd naar de koning en zelfs naar de toen 76-jarige Henri DUNANT, stichter van het R.K. En er werd getoost op de milde weldoener voor wie het een triomfantelijke dag was. En op Mevr. Stracké "la fée invisible" die ziek te bed lag. Na het banket werden de leden van het R.K. vergast op een concert in de kursaal waar Leon RINSKOPF zijn 130 man sterk orkest dirigeerde.

Ook het volgende laat het volle licht vallen op de faam van onze hotelier. De goede betrekkingen die Stracké met de koninklijke familie onderhield, golden niet alleen koning Leopold maar ook prins Albert, zijn latere opvolger, en prinses Elisabeth. Het jaar tevoren, en wel op 5 juni 1903, hadden de prinsen het museum bezocht. Stracké had er een feestje van gemaakt. Museum en park waren uitbundig versierd. De fanfare van Mariakerke, waarvan A.S. erepresident was, blies er de stemming in en de leerlingen van de gemeenteschool - in wijlen de Raversijdestraat 162 - begeleid door meester Des. VANDEN ABEELE (Gistel 1862 - Oostende 1928) zwaaiden met Belgische en Kongolese vlaggetjes.

Het Strackémuseum, waarmee voortaan villa en museum bedoeld zijn, zou nog grote dagen beleven. In de loop van 1905 kreeg Stracké de eer zijn somptueuze villa, die vorstelijk gemeubeld was, ter beschikking te stellen van prins Albert, prinses Elisabeth en hun twee kinderen. De kleine prins Leopold (3.11.1901) en Karel (10.10.1903) verbleven er van 31 mei tot 4 augustus 1905. Hun ouders logeerden er met onderbrekingen, wegens buitenlandse reizen.

Na de afreis van die prinselijke gasten kwamen op 16 augustus 1905 andere leden van de koninklijke familie voor enkele tijd in de villa logeren, nl. graaf en gravin TÖRRING-FETTENBACH en hun twee kinderen. De gravin was Sophie van Beieren, zuster van prinses Elisabeth.

En nu wat meer gegevens over het museum van Stracké.

Daarvan kennen we het buitenaanzicht en vooral het interieur van talrijke prenten en van langere en korte reportages in lokale bladen en enkele tijdschriften (o.a. L'Illustration européenne, Brussel, 21.08.1904 en Het Gezin, Gent, 20.08.1905). In zijn Ravesy-sur-Mer (= Raversijde) uitgegeven in Oostende door

A. BOUCHERY, 1898, wijdt Robert de BEAUCOURT de NOORTVELDE er een paar bladzijden aan.

Aan de hand van een verslag verschenen in L'Echo d'Ostende van 6.10.1898 en van de korte beschrijving door de BEAUCOURT, nemen wij een kijkje in het museum dat gratis toegankelijk was.

Het interieur, zo begint de reporter van l'Echo, treft door weelde, comfort en goede smaak. Aan de zachtgroene muren, versierd met fraaie Kongolese landschappen, prijkt het portret van Leopold II, de beschermer van onze stad. Ook een koninklijk citaat : "Mijn enig doel is mijn land te dienen en zijn welvaart te bevorderen".

Vooran een Kongolese verzameling : wapens, gereedschappen, muziekinstrumenten en houtsculpturen. Verder naar binnen, een mooie bibliotheek met wetenschappelijke documentatie over de tentoongestelde voorwerpen. Daaronder ook skeletten van zeldzame dieren uit exotische landen en vreemde houtsoorten. Langs de muren een interessante collectie kleine en grote Kongolese kevers. Verder in bonkige kasten, talrijke opgezette dieren. Speciaal op te merken : het oor van een olifant gedood door "the Prince of Wales". Een orang-oetang uit Borneo. Een jonge leeuw. Kleine haaien. Paradijsvogels uit Nieuw-Guinea. Een partij sponsen en zeeplanten. Prachtige vlinders uit Zuid-Amerika. Enorme afschuwelijke spinnen met lange harige poten en grote starende ogen. En dan op de eerste verdieping : benevens een Japanse monsterkrab, elegante schelpen met gracieuze windingen. Voorts ertsen en marmersoorten. "Oeuvre éducatrice et civilisatrice" besloot de journalist van l'Echo enthousiast. "Dat hebben we te danken aan het geduld en de milddadigheid van A.S. "homme aimable entre tous".

De boeiende en leerrijke verzameling werd voortdurend uitgebreid. Op sommige prentkaarten van latere datum zien we o.m. een opgezette bruine beer, een rendier, een reuzeschildpad, een zaagvis.

Gedurende 17 jaar was dat museum een magneet die Oostendenaars en toeristen naar die aantrekkelijke oase in de duinen van Mariakerke lokte. Het museum had succes maar niet zo overweldigend als het boven geciteerde nummer van L'illustration européenne wil doen geloven. Daarin is spraak van 80.000 bezoekers tijdens het seizoen 1903. Een belachelijk overdreven getal want dat betekent minstens 900 liefhebbers per dag voor een seizoen dat nog geen drie maanden duurde. Die 80.000 zijn volstrekt utopisch vooral als men aan de museumhonger van de gemiddelde toerist denkt. Bescheiden en waarachtiger klinkt Le Carillon 30.06.1904 : "Le musée Stracké...attend les visiteurs qui auraient tort de ne pas s'y rendre en grand nombre...". In zijn nummer van 27.09.1910 zwaait Le Carillon het museum met zijn park en zijn serres alle lof toe : "tant de merveilles...à vingt pas de la plage". Maar uit de slotzin klinkt er spijt : "Combien de personnes savent qu'il existe à deux pas d'Ostende, entourant un musée fort intéressant, un parc fleuri, abrité du vent ?" Dat suggereert geen 80.000 bezoekers in één seizoen !

Toch was het een idyllisch hoekje dat de genereuze Stracké met grote financiële offers en veel moeite in de winderige duinen getoverd had. Volgend feit pleit voor de humanitaire aard van Stracké. G. VANDEN ABEELE, zoon van de boven vermelde onderwijzer

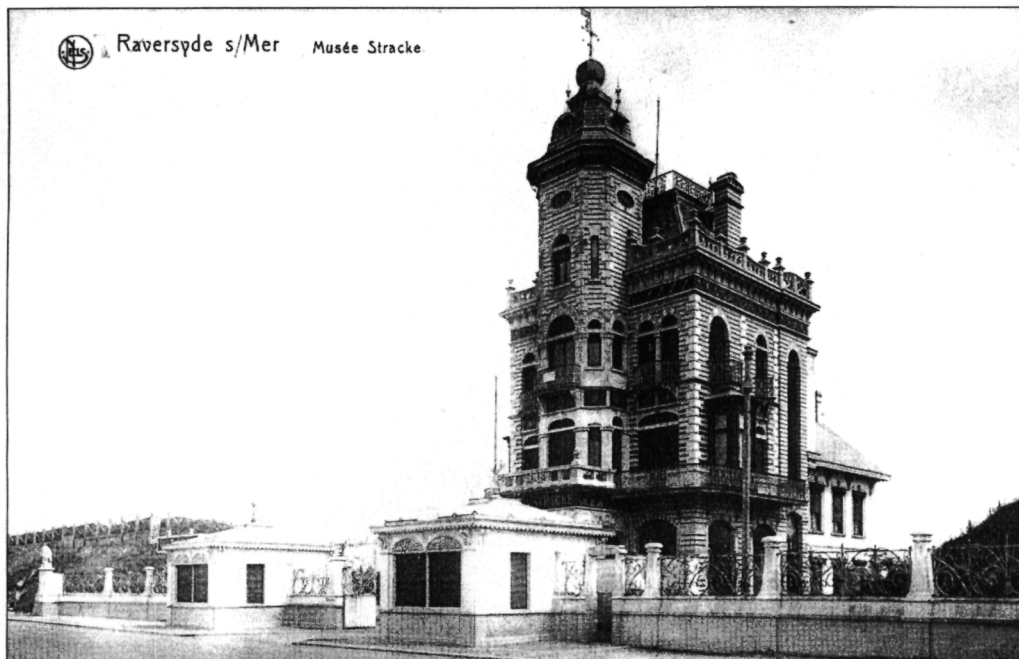
en geboren (1901) in het schoolgebouw in de Raversijdestraat (nu Duinenstraat 92) wist mij te vertellen dat de menslievende hotelier op paaszaterdag, als de klokken van Rome teruggekeerd waren, de arme kinderen van het schamele Mariakerke trakteerde : hij liet ze in de tuin van het museum eieren rapen die er overvloedig gestrooid waren.

Dat veel besproken Strackémuseum werd tenslotte een slachtoffer van de eerste W.O. Zoals de toren van het Duinenkerkje betekende het een baken voor de Engelse vloot en moest dus verdwijnen. Op 3 november 1914 mocht Stracké zijn verzameling weghalen en op 18 november begonnen de Duitse bezetters beide bouwwerken te slopen. Het Duinenkerkje verloor een stuk van zijn toren en overleefde de ramp. Maar het museum werd "ausradiert". Op zijn grondvesten werd een kanon van de batterij Caecilia gemonteerd.

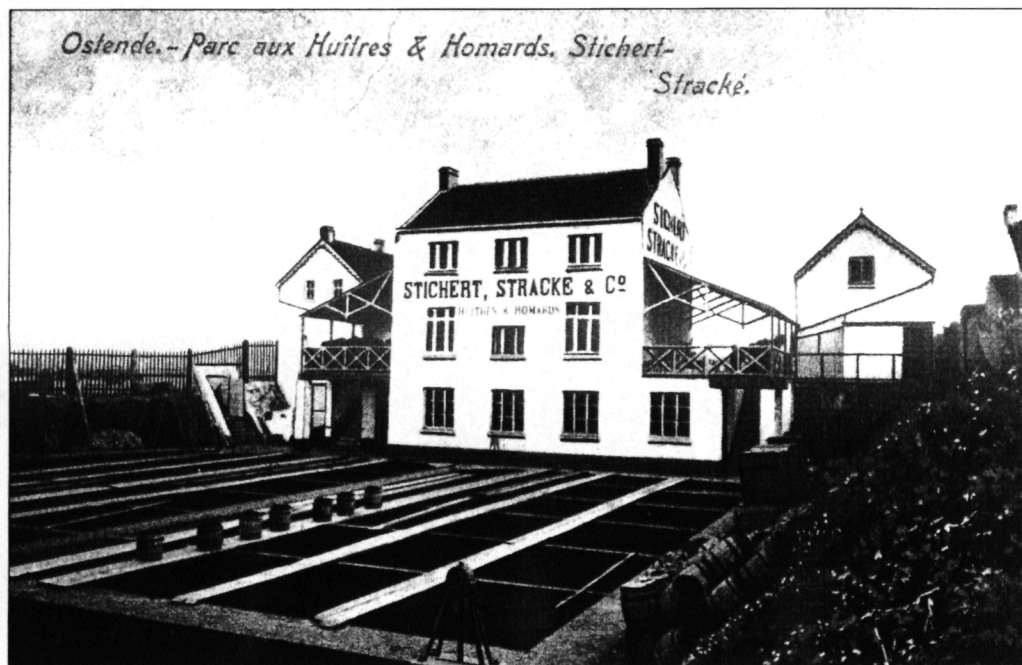
En wat gebeurde er met Strackés kostbare verzameling ? Hij had alles opgeslagen in het Hôtel d'Allemagne. Het lokale blad Le Phare van 2.10.1935, dat toen twee bijdragen wijdde aan de pas gestorven bouwer van het museum, beweert dat de rijke collectie aan de stad aangeboden werd. Maar burgemeester Aug. LIEBAERT, die de schenker misprees (schrijft de journalist) reageerde niet. Daarop wendde A.S. zich tot de principaal van het O.L.V.-College, E.H. Jos. DESMET, de latere pastoor-deken van Oostende. Deze aanvaardde dankbaar. Zo is de hele Strackéverzameling in het bisschoppelijk College terechtgekomen. Dat werd mij bevestigd door E.H. Marcel DE MEESTER, mijn oud-leraar wetenschappen. Op enkele namiddagen bracht hij in de zomer van 1919, met enkele jongens van de hogere klassen en een flinke handkar, de verzameling naar het College waar ze geleidelijk in kasten en rekken werd tentoongesteld. Mijn gewezen leraar schreef me dat hij toen getroffen was o.m. door de kostbare ertsen en edelstenen, een verkoold lijkje uit Pompeï, indrukwekkende krokodil- en slangevellen en ook een akelig lang vuil stuk mensenhuid. Dat laatste deed de principaal na korte tijd verwijderen. De heer DE MEESTER sprak een paar keer met A.S. en hoorde hem rustig en gelaten zeggen : "die schönen Spondylen" (fraaie zeldzame schelpen). Afstand doen van een levenswerk deed hem pijn. Maar het troostte hem dat alles "in Sicherheit" bewaard werd in een soliede instelling. Het lot heeft die woorden reddeloos geïroniseerd.

Die collegecollectie heb ik als leerling van de school aan de Vindictivelaan gekend. Toen ik in 1925 voor het eerst het natuurkundelokaal betrad viel mij een harige deurwachter op, de forse orang-oetang (vermeld door de BEAUCOURT) die over het Stracképatrimonium waakte. Grote indruk maakte ook de vreemde zaagvis die in de gang opgehangen was, op de eerste verdieping, in het kwartier van de leraars.

Maar...tout passe, tout casse... De verzameling verloederde door verwaarlozing en mishandeling. Wat al geniepige trappen en stompen heeft o.a. onze primaat niet moeten verduren telkens als wij hem voorbijgingen ! Tenslotte werd hij naar de zolder verbannen vanwaar wij de smerige bosmens, langs de smalle trap naar beneden wurmden om hem achter het bureau van de afwezige surveillant van de internen te installeren. Een grap van ons, uitgelaten abituriënten, in juli 1929.

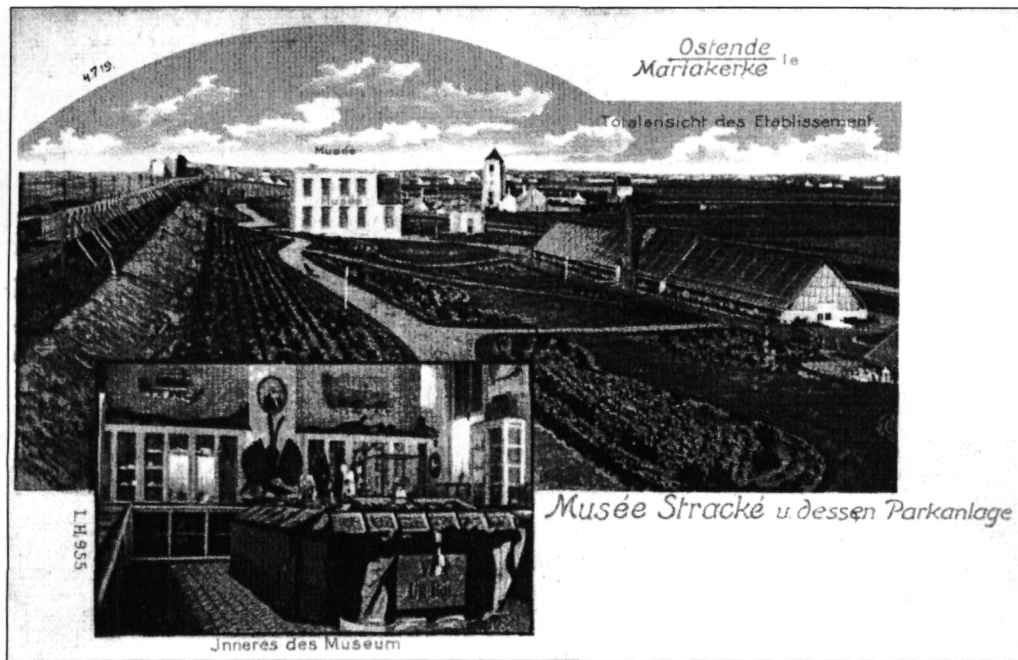
De villa van A. Stracké, vóór het museum, met de twee paviljoentjes (ca. 1903)

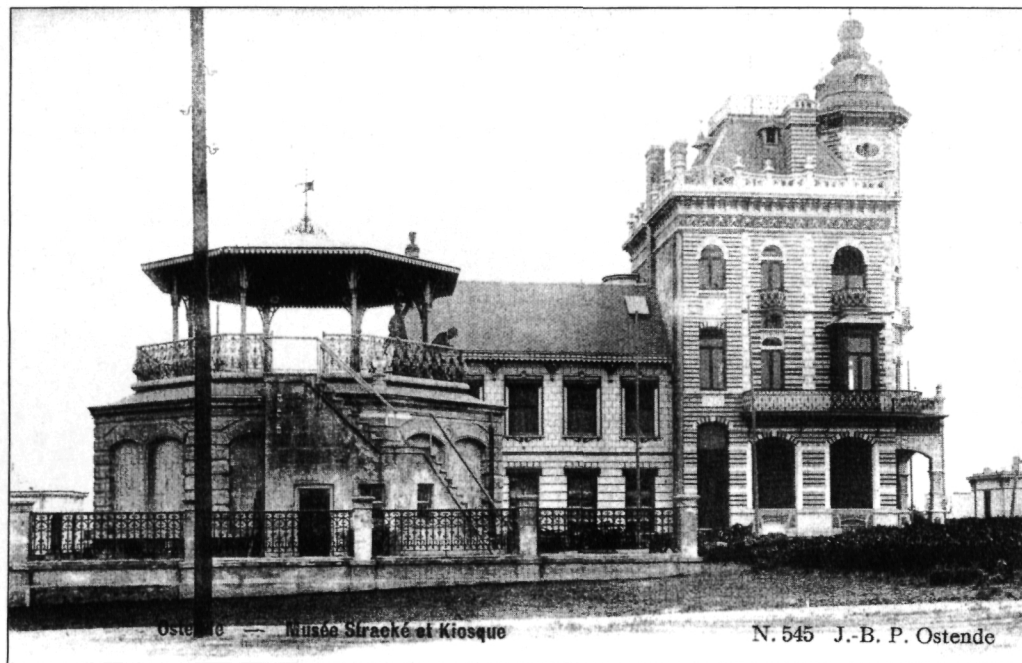
De oesterkwekerij van A. Stracké (ca. 1900)

Het staatsieportret van A. Stracké (1921)

Gezicht op het museum in de Mariakerkse duinen (met park, serres, het Duinenkerkje) ca. 1898

Portret van A. Stracké op 80-jarige leeftijd (1926)

Het "Hôtel d'Allemagne" in de Kaaistraat (ca. 1900)

Zijaanzicht (oostkant) van de villa en het museum

Het Strackélegaat bestaat niet meer. Wat met zoveel inspanning en zorg werd opgebouwd is, zoals zoveel mensenwerk, door de tijd vernietigd.

B. STRACKE IN DE KAMER VAN KOOPHANDEL

Vooraleer de levensloop van A.S. na ca. 1905 te volgen, bespreek ik eerst bondig zijn optreden in de Oostendse Kamer van Koophandel (cf. De Plate, maart, april, mei-aug., sept., oct. 1983). Die was opnieuw georganiseerd in november 1880 en bevatte 5 secties : handel en transport, scheepvaart en nijverheid, zeevisserij, badseizoen en landbouw. Ieder lid koos zijn afdeling maar mocht lid zijn van de andere secties.

A.S. trad tot de Kamer toe op 15 maart 1881 en werd lid van de sectie Saison des Bains, ook genoemd Intérêts balnéaires. Het eerste optreden van Stracké valt op 29 juli 1885. Hij behoort tot de afgevaardigden die de minister de MOREAU (Op. Werken) gaan spreken over de gebrekkige haveninstallaties in Oostende. Op 13 februari 1886 laakt hij de negatieve berichten over ons land verschenen in sommige Duitse kranten. Die beweringen moeten weerlegd worden, zegt hij, want in België heerst er rust. Tussen haakjes : die ongunstige berichten wortelden in de sociale spanningen in ons land. De zich moeizaam emanciperende arbeiders waren een lange strijd begonnen voor betere arbeidsvoorwaarden, hogere lonen en algemeen stemrecht. In 1885 was de Belgische Werkliedenpartij gesticht.

Tussen 1899 en 1906 ontplooit Stracké in de Kamer van Koophandel de grootste activiteit. Op de algemene vergadering van 26 februari 1899 wordt hij tot secretaris van de sectie Badseizoen verkozen.

Op 16 januari 1900 leest hij zijn rapport voor over het seizoen 1899. Niettegenstaande de verspreiding (begin 1899) van valse geruchten over besmettelijke ziekten in Oostende en niettegenstaande het slechte weer in mei en juni, is het een schitterend seizoen geweest, zegt hij. Er werden bijna 50.000 bezoekers genoteerd waarvan 87 % uit België, Engeland, Frankrijk, Duitsland, Oostenrijk. De overige uit 27 landen uit de hele wereld. De publiciteit heeft dus gerendeerd en moet nog opgevoerd. Meer feestelijkheden en betere verkeersmiddelen zijn nodig. Bovendien goed drinkwater, betere riolering, doelmatiger bescherming van de baders tegen diefstal in de cabines.

Op het banket in het Hôtel d'Allemagne gehouden na de algemene vergadering op 4 februari 1900 houdt Stracké een lange toespraak over de belangstelling van koning Leopold voor Oostende. De uitbreiding en verfraaiing van de stad, aangemoedigd door de vorst, zal pas volledig zijn na een bevredigende oplossing van de problemen van de hygiëne, het drinkwater, de riolering, de verlichting, de veiligheid van de inwoners. Daardoor zal Oostende uitgroeien tot een verblijfplaats benijd door de hele wereld.

Op 23 december 1900 draagt Stracké zijn rapport over 1900 voor. Zoals hij had voorzien, zegt hij, werd het seizoen benadeeld door de oorlog in Zuid-Afrika en door de Parijse Expo. Er waren 9.500 vreemdelingen minder dan in 1899. Nu de stad zich voortdurend uitbreidt mogen we spreken van een middelmatig

seizoen. Zoals elk jaar werden door jaloerse steden ongunstige artikelen over Oostende gepubliceerd waartegen we geprotesteerd hebben. Het bezoek van de sjah van Perzië betekende een machtige reclame. We moeten onze koning danken die daaraan niet vreemd was. Verder heeft hij het weer over de riolering, het drinkwater, de verlichting, de bouw van het nieuw theater, van de St.-Jozefskerk, van de nieuwe St.-Pieters en Pauluskerk, de restauratie van de kursaal, het nieuwe postgebouw, over de ellendige toestand van het zeestation, de ruwheid van de koetsiers en commissionairs, de erbarmelijke toegang tot de stad vanaf het zeestation wegens de slechte plaveiing en de belemmering van het verkeer door houtstapels, goederentreinen, de elektrische en de stoomtram. De politie heeft een moeilijke en delicate taak en is 's zomers overbelast wanneer allerlei gespuis de stad teistert. Wegens de talrijke openbare werken verblijven veel vreemde arbeiders in de stad waardoor in danszalen en aanpalende straten relletjes ontstaan. Nachtlawaai moet volstrekt verboden van juni tot en met september. De baden brengen ook problemen mee. Toezicht is hier moeilijk. Het badpersoneel wordt te weinig betaald.

Aan het slot breekt Stracké een lans voor het behoud van de kansspelen in de kursaal. Die kwestie werd in november in de Kamer besproken en hij heeft persoonlijk kamerleden en senatoren ervoor gewaarschuwd de stad niet te beroven van die belangrijke bron van inkomsten. Met de opbrengst van de spelen voert de stad verfraaiings- en saneringswerken uit die bezigheid verschaffen aan duizenden arbeiders. (Voor de stad werd het tenslotte een lelijke strop want door de wet van 24.10.1902 werden de spelen verboden).

In april en in mei 1902 betreurt hij de inertie van het stadsbestuur op het stuk van reclame voor de stad. Op 16 februari 1903 klaagt hij de moeilijke verbinding met de vuurtorenwijk aan (wegens de afbraak van de Franse en de militaire sluizen).

Op 28 januari 1906 moet Stracké kritiek slikken van de jonge hotelier Henri RAICK. In een eerste chagrijnige brief uit Parijs aan de voorzitter schrijft hij : de Kamer moet zich intenser met de seizoenproblemen bezighouden. Stracké die zich gevisieerd voelt, antwoordt dat de h. RAICK gelijk heeft met in Parijs reclame voor Oostende te voeren maar hij mag de Kamer niet van loomheid beschuldigen. Die RAICK zou later Stracké nog meer dan eens lastig vallen.

De volgende drie jaren verslapt de ijver van Stracké. Het jaar 1909 brengt hem succes en tegenslag. Sinds 1899 secretaris van de sectie wordt hij op 24 januari 1909 tot voorzitter daarvan verkozen. OP 24 april 1909 sterft zijn vrouw Anna Maria RAU, bijna 76 jaar oud.

In januari 1910 spreekt H. RAICK weer zijn ongenoegen uit over de sectie Badseizoen. De voorzitter erkent dat alleen Stracké en RAICK zich om de seizoenbelangen bekommeren.

De resterende jaren vóór W.O.I neemt de bedrijvigheid van Stracké sterk af. In 1913 laat hij zich herhaaldelijk excuseren wegens ongesteldheid. Daar het jaarboek 1914 van de Kamer ontbreekt, eindigt hiermee het relaas van Strackés actief optreden in de Kamer van Koophandel. De zittingen werden hernomen in 1919. Nog enkele keren is A.S. passief aanwezig maar al gauw valt het doek van de vergetelheid over hem.

C. STRACKÉ ROYALIST EN SUCCESVOL HOTELIER

Het is tijd de politieke carrière van Stracké te bespreken. Maar eerst vermeld ik nog een paar feiten die zijn koningsgezindheid en zijn succes al hotelier illustreren (cf. De Plate, okt., nov., dec. 1985 - jan. 1986). Die gehechtheid aan het koningshuis dateert uit de tijd van het oud Hôtel d'Allemagne. Dat royalisme kwam niet alleen tot uiting door het versturen van een telegram bij feestelijkheden. Stracké maakte er een erezaak van de leden van de koninklijke familie bij hun aankomst in Oostende of bij hun vertrek te begroeten. Slechts een paar voorbeelden. Op 29 januari 1901 was hij bij degenen die koning Leopold in het station verwelkomden. De koning onderhield zich enkele ogenblikken met hem. Op 2 augustus datzelfde jaar kwam de koning met zijn dochter Clémentine weer naar Oostende voor het inwijdingsfeest van het ruitersstandbeeld van Leopold I. Stracké bood de prinses toen een prachtige bos bloemen aan. De dag van de onthulling (maandag 5 augustus 1901) werden drie enorme kransen aan de voet van het monument neergelegd. Een door het stadsbestuur en een door de trammaatschappij. De derde (met 2 meter diameter) was van onze hotelier en bestond uit witte hortensia's, dahlia's en violieren.

Op 4 oktober 1906 vertrok prins Albert en prinses Elisabeth met hun drie kinderen (Marie-José was 2 maanden oud) uit Oostende. Weer was Stracké bij de personen die de prinselijke familie uitgeleide deden. Na de kroning van Albert had Stracké verscheidene keren de gelegenheid de koninklijke familie te begroeten.

Een belangrijke gebeurtenis in het leven van Stracké - met nadruk vermeld in zijn autobiografie - is het feest van zijn 50-jarig arbeidsjubileum. Dat vierde hij in april 1905 met een dubbel schitterend banket.

Op het eerste had hij Belgische en buitenlandse journalisten uitgenodigd, allen vrienden of bekenden van hem. Sinds jaar en dag was Stracké bijzonder voorkomend voor de krantenschrijvers omdat hij als verstandig zakenman de publicitaire functie van de pers scherp inzag. In het Hôtel d'Allemagne heerste een bijzonder opgewekte stemming. "L'hôtelier si aimable, si prévenant" werd er in de keurig versierde eetzaal letterlijk in de bloemen gezet. L'Echo d'Ostende en Le Carillon hadden ieder voor een prachtige bloemenkorf gezorgd. Op voorstel van de gastheer werd in vurige patriottische termen een telegram verstuurd aan koning Leopold en aan prins Albert. In een korte toespraak schetste Stracké zijn loopbaan - wat hij bij zulke gelegenheden graag deed - en onderstreepte hij de rol van de pers.

Op het tweede banket, 30 april 1905 waren de leden van de Oostendse hoteliersbond en van het comité permanent van de Kamer van Hoophandel te gast. Talrijke toosten werden er uitgebracht. Opnieuw sprak Stracké de lof uit van Leopold II die van Oostende de eerste badplaats van de wereld had gemaakt. In een tweede speech herinnerde hij weer aan het begin van zijn carrière. Op dat feestbanket had de jubilaris een origineel signaalsysteem aangewend. Bij iedere gast had hij een kleine mast geplaatst met een vlaggetje er aan dat de gast kon hijsen als zijn glas weer gevuld moest worden.

Vanzelfsprekend werden in 't Hôtel d'Allemagne regelmatig feestmaaltijden ingericht. Overigens was 1905 wel een bijzonder druk jaar voor Stracké. De dag van de inwijding der nieuwe haveninrichtingen en van het bezoek van de koning aan de nieuwe St.-Pieters- en Pauluskerk (4.09.1905) werd door de kerkfabriek een lunch aangeboden aan de bisschop van Brugge, de gouverneur van West-Vlaanderen en aan talrijke notabelen. En dat vond plaats in het Hôtel d'Allemagne. Het weekend daarop (9, 10 en 11 september 1905) werd weer een hoogdag voor A.S. Het Internationaler Verein hield een driedaagse bijeenkomst in Oostende waarbij Stracké zich op verscheidene manieren deed gelden. De maandagavond had de apotheose van de feestelijkheden plaats in de grote eetzaal van zijn hotel waar onze stralende exploitant een afscheidsdiner aanbood aan ca. 100 gasten. Een cosmopolitisch gezelschap want benevens Belgische waren er Duitse, Oostenrijkse, Zwitserse, Engelse, Franse en Hollandse hoteliers. Aan de koning werd het traditioneel telegram gestuurd, de gastheer herhaaldelijk bedankt en met zijn echtgenote overvloedig met bloemen bedacht.

In december 1905 ging Stracké de bijeenkomst van het Internationaler Verein bijwonen in Braunschweig. Een maand later vierde hij in Groningen het 15-jarig bestaan mee van de Nederlandse hoteliersbond.

Het spreekt vanzelf dat onze Duitse Oostendenaar de man was die Duitse gezelschappen, op bezoek in Oostende, begeleidde. Dat was het geval op 14 juni 1908 met het filantropisch genootschap Rat un Tat uit Hamburg, 300 man sterk. En op 29 juni 1913 met het Kölner Männerchor dat 245 leden telde.

D. STRACKE IN DE GEMEENTERAAD (1904-1911)

Als eerlijk en solied man van zaken en van aanzien was Stracké op late leeftijd (bijna 58 jaar oud) en zonder veel enthousiasme in de Oostendse politiek verzeild. Zijn carrière begon met een onverkwikkelijke verkiezingsstrijd waaruit het onafhankelijk en integer karakter van onze hotelier naar voren komt (cf. De Plate : sept. 1982; nov. en dec. 1983; jan., febr. en maart 1984).

Voor de gemeenteraadsverkiezingen van 18 oktober 1903 was hij door de liberalen aangezocht zich op hun lijst kandidaat te stellen. Stracké aanvaardde maar maakte voorbehoud : hij was bereid in alle oprechtheid mee te werken voor de welvaart van Oostende maar hij wilde volledig onafhankelijk blijven. Als vijand van partijtwist wenste hij, in het belang van de stad, enkele katholieken in de gemeenteraad.

Die beginselverklaring schoot vlijmend in het liberale keelgat en L'Echo d'Ostende begon tegen A.S. een venijnige campagne (Echo van 13.09 tot 11.12.1903). De "Association libérale" wilde een homogene raad en geen compromissen. In een antwoord (Echo 15.09) bevestigde A.S. zijn oprechte bedoelingen. De katholieke aanwezigheid in de raad zou voor Oostende een voordeel zijn. Een oppositie dwingt immers de problemen grondig te bestuderen. Maar de liberalen wilden van geen klerikalen. De voorspoed van Oostende steunde op het liberalisme.

Kort daarop coup de théâtre ! Op 17.09 bloklettert L'Echo : "Un comble ! M. Stracké candidat catholique !". De katholieken hadden hem gevraagd en zijn voorwaarden aanvaard. Daarop schampere commentaar van de Echo die Stracké een overloper noemt. Waartegen hij heftig protesteert.

L'Echo drijft de hetze tegen Stracké op. Kleinzielig en met onliberale intolerantie. Er wordt gespot met zijn Duits accent : "bedides gompinaisons...bedides et krantes avaires.." Lasterlijk wordt hem verweten dat hij slechts Duitsers te werk stelt. Het Vlaams liberaal verkiezingspamflet "Noch nu, noch nooit" (8.10.1903) in erbarmelijk Nederlands gesteld en van bedroevend laag niveau neemt het schimproza van de Echo over.

Beheerst en waardig verdedigt A.S. zich in een lezenswaard blaadje. "Ik blijf een rechtzinnig liberaal. Verdraagzaamheid is essentieel voor elk liberalisme. Ik streef het algemeen welzijn na. Voor de grootheid van Oostende moeten we samenwerken en ons niet laten leiden door de partijgeest". In dat blaadje stond ook een stukje (ondertekend : un électeur) dat aardig actueel klinkt. "Er was eens een eerlijke man, op wettelijke wijze rijk geworden, die een gedeelte van zijn fortuin gebruikte om een kuststrook te verfraaien en de stad Oostende met een interessant museum te begiftigen. Toen de stad door een crisis getroffen werd, droomde die man ervan verzoening te bewerken. Maar een politiek man mag niet denken. Hij moet het credo van zijn kliek zingen. Een eerlijk man die zegt wat hij denkt, dat wordt niet aanvaard. Met feiten, cijfers, documenten klaar en duidelijk argumenteren, is een politicus onwaardig. Niet ja en amen zeggen op wat van de partij uitgaat, is verraad plegen. Niet persoonlijk denken, dat is de ware vrije gedachte. Zijn persoonlijke ideeën drukken en publiceren is een misdaad".

Tenslotte verpulverde Stracké de geniepige bewering dat hij slechts "eigen landgenoten" d.w.z. Duitsers in dienst nam. "Ik ben Belg en Oostendenaar", zegt hij kalm. "Ik heb onder de vreemdelingen meer Duitsers in dienst omdat daaronder personen zijn die Engels, Duits en Frans kennen. Maar dat ik Duitsers aanwerf ten nadele van Belgen en Oostendenaars is een leugen. In mijn verschillende instellingen : hotel, stationsbuffet, oesterpark, maalbootrestaurant werken 152 man. Daarvan zijn er 102 Belgen, het merendeel Oostendenaars. Verder 38 Duitsers, 5 Oostenrijkers, 1 Hollander, 1 Hongaar, 1 Rus, 2 Luxemburgers en 2 Denen".

De verkiezing leverde uiteindelijk een kleine overwinning op voor de liberalen. Voldoende voor L'Echo om te kraaien dat A.S. verslagen was. Maar enkele dagen later moesten de liberalen een bittere pil slikken. Op grond van een onregelmatigheid - er waren enkele stembrieven teveel gevonden - had de Bestendige Deputatie op 27.11.1904 A. Stracké als verkozen geproclameerd in plaats van de liberaal Polydoor TANGHE die nochtans 24 stemmen meer had behaald. Zo kwam Stracké door een achterpoortje in de Oostendse gemeenteraad waar hij effectief zitting zou hebben van 2 februari 1904 tot 12 december 1911.

De eerste twee jaren van zijn mandaat schijnt hij van ijver te blaken. Hij neemt 34 keer het woord. Vooral bekommerd om de rust, de stilte, de veiligheid, de hygiëne en de belangen van het seizoen houdt hij interpellaties o.a. over danszalen, prostitutie,

café-concerts, de brandweer, de verzekering der stedelijke gebouwen, het drinkwater, de kursaal, de reclame voor onze badstad. Al in 1906 vermindert zijn activiteit sterk. Zijn woord valt niet altijd in goede aarde. De sfeer in de gemeenteraad is niet zo gemoedelijk als in de Kamer van Koophandel. Tegenover zijn taaie en bedreven tegenstanders, vooral schepenen VAN GLABBEKE en DE COCK, geeft hij blijk van gebrek aan administratieve ervaring.

Al op 15 maart 1904 houdt Stracké een lang pleidooi dat ik samenvat. Tegen het voorstel van schepenen VAN GLABBEKE om de taks op drankgelegenheden met mechanische muziekinstallaties te verminderen, breekt hij los met een heilige verontwaardiging. Door die taks te reduceren, zegt hij, kunnen de kleinste cafés die instrumenten aankopen. Danszalen met orkestrion, orgel of andere barbaarse tuigen zijn een ware plaag. De vreemdelingen zoeken hier rust, stilte en herstel. De stad heeft het recht en de macht onze gasten te beschermen. Daardoor verdedigt ze de hotelnijverheid die duizenden mensen werk bezorgt. Bovendien ondermijnen de danszalen de moraal van de kinderen van de arbeidersklasse.

Maar zijn opponenten laten zich niet imponeren. Danszalen zijn een noodzakelijk kwaad. Amusement dat men de rijken toestaat, kan men de mindere klasse niet weigeren. En de vreemdelingen komen ook om zich te ontspannen. Plezieren en feesten afschaffen is de vreemdelingen verjagen.

Dat eerste optreden van Stracké is dus geen meevaller. Zijn voorstel om in danszalen muziek te verbieden vanaf 10 juli tot september wordt met 20 stemmen tegen 2 afgewezen. Met zijn strenge, gediciplineerde jeugd, met zijn hang naar orde, fatsoen en waardigheid kon Stracké zich niet verzoenen met ongebonden luidruchtigheid. Hij werd hier gestuit omdat hij te ver ging en ongenueanceerd oordeelde. Van de luxe-amusements sprak hij niet en VAN GLABBEKE moest wel geloven dat Stracké vooral de danszalen in de Franciscusstraat, waaraan zijn hotel paalde, bedoelde.

Op 8 december 1904 houdt Stracké weer een interpellatie over een tombola waarvan de trekking voortdurend wordt uitgesteld. De discussie daarover eindigt niet tot zijn voordeel.

Het ging dus Stracké niet altijd voor de wind wegens gebrek aan soepelheid, onvoldoende dossierkennis, gepaard met een zekere voortvarendheid. Wellicht had hij, vertrouwend op zijn prestige en zijn relaties, van zijn optreden in de gemeenteraad meer succes verwacht.

Ook in 1905 is Stracké bijzonder actief en komt 15 keer aan het woord. Maar met de twee lange interpellaties op het einde van het jaar vangt hij weer bot. Op 31 oktober is hij in zijn wiek geschoten omdat in het café Prins Albert in de Kaaistraat vergunning werd verleend muziek te spelen. Stracké protesteert in naam van de 1.800 à 2.000 vreemdelingen die hij jaarlijks herbergt en vraagt de intrekking van de toelating. Maar de voorzitter wijst erop dat er gunstig geadviseerd werd voor dat café-concert. De zaak wordt fatsoenlijk geëxploiteerd. DE COCK en raadslid CHENOT bijten van zich af. Stracké mag zijn persoonlijk belang niet inroepen. Overal zijn er café-concerts. Men moet alle partijen eerbiedigen. Raadslid DUMON argumenteert ad hominem : de heer Stracké vergeet dat er in zijn hotel vaak gedanst wordt tot 4 à 5

uur in de morgen ter gelegenheid van een huwelijk of een familiefeest.

Ook zijn interpellatie (24.11.1905) over de vertraging van het restauratiewerk van de kursaal loopt met een sisser af.

Zijn belangrijkste toespraak in 1906 over de voorziening van drinkwater, nieuwe riolering en elektrische verlichting in de voornaamste straten is ook geen voltreffer.

De volgende jaren daalt zijn bedrijvigheid gestadig. Prat op zijn relaties, waarmee hij op tijd en stond geurt, deelt hij op 15.11.1907 mee dat hij aan de burgemeester een persoonlijke brief getoond heeft met het bericht dat de Bestendige Deputatie het bestek van de Oostendse rioleringswerken zal goedkeuren.

Stracké eindigt zijn mandaat in 1911 zonder glans. Op 7 februari verzet hij zich tegen een café-restaurant in de kursaal. Dat schaadt, beweert hij, de belangen van de hoteliers en het imago van de kursaal. Zijn protest wordt weggestemd.

Op 4 april laat hij zich nog eens horen in verband met de exploitatie van kursaal, baden en theater. Daar zich nog geen concessionaris aangeboden heeft, moeten er bijzonder commissies aangesteld, zegt de voorzitter. Er ontstaat een discussie. In die sfeer van onzekerheid vraagt Stracké, bekommerd om het seizoen: "De Kursaal zal toch wel opengaan op 1 juni?" Dat was de laatste keer dat zijn stem gehoord werd in de Oostendse gemeenteraad. Ze klonk zeker niet indrukwekkend.

Datzelfde jaar, op 30 mei 1911, hertrouwde Stracké, 65 jaar oud, in Wiesbaden met Katharina HOFFMANN. Over die tweede vrouw ben ik niets te weet gekomen.

E. STRACKES REIS NAAR BULGARIJE (1906)

Ik wens hier nog bondig dat Bulgaarse avontuur te vermelden, een gebeurtenis die duidelijk zijn relaties en zijn prestige illustreert. Ook dat feit noteert Stracké met welgevallen in zijn autobiografie.

Bulgarije, als jonge staat opgericht in 1878, had in 1879 Alexander VON BATTENBERG tot vorst gekozen. Op 7 juli 1887 werd deze opgevolgd door Ferdinand VON SACHSEN COBURG GOTHA (1861-1948). Deze was op dubbele wijze verwant aan het Belgisch vorstenhuis. Zijn grootvader was een broer van koning Leopold I en zijn moeder, prinses Clémentine van ORLEANS, was een zuster van Louise-Marie, onze eerste koningin.

Prins Ferdinand kende Stracké al lang. In juni 1897 was hij met de maalboot teruggekeerd uit Engeland waar hij de jubileumfeesten van Queen Victoria, zijn illustere verwante, had bijgewoond. Uit waardering voor de voorkomende behandeling aan boord had prins Ferdinand Stracké gedecoreerd.

Onze hotelier, uitgenodigd om een rapport op te stellen over de visvangst, de mossel- en oesterteelt en het hotelwezen in de jonge Balkanstaat, vertrok in november 1906. Alleen welgestelde of bevoordeelde burgers konden zich toen zo'n treinavontuur

veroorloven. Van die reis publiceerde Stracké een verslag in Le Carillon in dec. 1906 (cf. De Plate : febr., maart, april en mei 1983).

Als gast van vorst Ferdinand van Bulgarije genoot Stracké onderweg alle comfort en was hij steeds begeleid door hoge functionarissen. In Wenen, waar hij op de Oriënt-Expres overstapte werd hij opgevangen door Dr. LAMBREF, secretaris van prins Ferdiand, in Sofia door de heer GHENADIEF, minister van handel en landbouw. De dag na zijn aankomst werd Stracké in privé-audiëntie ontvangen door de prins en daarna door de familieleden. 's Avonds werd hij op een souper uitgenodigd en zat aan tafel naast de jonge erfprins Boris III.

De volgende dagen bezocht Stracké in Sofia de verschillende agrarische installaties van de prins. Daarna ging het naar twee belangrijke steden aan de kust van de Zwarte Zee. In Varna, de voornaamste haven van het land, inspecteert hij duikproeven die broedplaatsen van mosselen en oesters onderzoeken. In Euxinograd (5 km ten N. van Varna) bezoekt hij het zomerverblijf van de prinselijke familie. Ook in Boergas, de tweede haven van Bulgarije, woont hij duikproeven bij. De resultaten zijn gunstig. Hier zoals in Varna, besluit Stracké, kunnen visvangst en hotels aanzienlijk verbeterd worden. Of dat rapport van Stracké de Bulgaarse economie enigszins gestimuleerd heeft, weet ik niet.

De gloriëtijd van Stracké besluit ik met het aanstippen van het laatste uitgebreide huldebetoon dat hem te beurt is gevallen.

In de loop van 1912 was Stracké, om gezondheidsredenen, afgetreden als voorzitter van de Oostendse hoteliersbond. Datzelfde jaar werd hij benoemd tot ere-ondervoorzitter van de Nationale Federatie der hoteliers.

Op 30 november 1912 werd hij door zijn collega's royaal gehuldigd in het hotel de la Couronne. Le Carillon (3.12.1912) schreef dat "la crème de tout Ostende" bijeengekomen was om Stracké te vieren : "une figure ostendaise notoire, choyée des grands de la terre". Er heerste een opgewekte stemming verhoogd door een orkest en door talrijke sympathiebetuigingen met telegrammen, brieven en oratorisch vuurwerk. Op dat banket begroette P. VERLINDEN, president van de Nationale Federatie, in Stracké : "l'homme vénéré qui est la plus haute expression et la plus noble incarnation de la probité professionnelle".

Stracké stond toen op het toppunt van zijn roem. Twintig maanden later stortte zijn wereld in.

III - WEGDEEMSTERING EN DOOD (1914-1918)

A. STRACKÉ EN DE OORLOG 1914-1918

Goed drie maanden vóór W.O.I begon, was met het Hôtel d'Allemagne iets uiterst belangrijks gebeurd. Om hun school uit te breiden hadden de Zusters van St.-Jozef op 25 april het hotel (1.007 m² groot) voor 86.500 fr gekocht van de eigenaars SERRUYS-DE BROUWERE. Een maand later kochten dezelfde Zusters een huis van Stracké in de St.-Franciscusstraat, palend aan het hotel. In beide koopakten stond bepaald dat de koopsters eerst vanaf 1 november 1914 over de eigendommen konden beschikken. Dus na het seizoen van 1914. Maar de Duitse inval heeft daar anders over beschikt.

In zijn autobiografie wijdt A.S. 4 van de 17 bladzijden aan de oorlog die voor de 68-jarige Duitse Oostendenaar op dramatische wijze begon (cf. De Plate, sept. en okt. 1986).

Van 't begin van de oorlog had hij zijn hotel (Kaaistraat 37) met de twee aanpalende huizen (nrs 39 en 41, door hem aangekocht respectievelijk in 1893 en 1888) ter beschikking gesteld van het Rode Kruis. In vele belangrijke gebouwen en hotels van de stad waren ambulances ingericht. "Duizenden zieken of gekwetste Belgische en Franse soldaten hebben we er verzorgd" schrijft hij. Dat "duizenden" lijkt mij hyperbolisch, maar zulke overdrijvingen vinden we meer bij A.S. De humanitaire Stracké vergezelde de gestorven Belgische en Franse soldaten naar hun laatste rustplaats.

Ook het verdere relaas van zijn belevenissen moeten wij kritisch lezen.

In de avond van de dag dat de Duitse troepen Oostende bezetten (15 oktober 1914) werd Stracké in zijn huis aangehouden en ervan beschuldigd een Duits officier aangeklaagd te hebben als spion. Die was gefusilleerd en voor die misdaad moest de stad 2 miljoen mark boete betalen. Hijzelf zou, indien hij schuldig bevonden werd, 's anderendaags terechtgesteld worden.

Stracké legde toen volgende verklaring af. "Op 28 juli kwam hier een Duitse reiziger, een zekere CORNU uit Kiel, een kamer huren voor 14 dagen. Ik gaf hem kamer 60 en we werden het eens over de prijs van 12 fr 50 voor volledig pension. Ik heb me gedwongen met hem bezig gehouden zoals ik met al mijn gasten omga...In de vroege morgen van 3 augustus is die heer bedekt met bloed naar het hotel gekomen in een open rijtuig. Hij zag me in de ingang deur staan en riep me toe : "Kijk maar, zo worden de vreemdelingen hier in Oostende behandeld". Hij verklaarde dat hij aangevallen was. Zonder verdere uitleg. Ik heb hem in mijn bureau binnengelaten om zijn wonde te wassen en te verbinden en zei hem dat ik houder was van het Rode Kruis-brevet en alles had om hem te verzorgen. Daar hij mijn voorstel afwees, heb ik hem verbanden gegeven en me verder niet meer om hem bekommerd.

Intussen - zo gaat Strackés verklaring verder - hadden al mijn buitenlandse gasten het hotel en Oostende verlaten uitgenomen een Engelsman met zijn vrouw, oude klanten, en een Duitse familie

die, de vorige dag aangekomen, via Holland naar Duitsland wilden terugkeren. Op 5 augustus kwam een inspecteur van de Belgische veiligheid vergezeld van vier leden van de Burgerwacht per auto bij mij aan. Hij vroeg mij welke vreemdelingen er nog in mijn hotel verbleven. Ik wees hem het Duitse gezin aan dat gereed was om afscheid te nemen en ook het Engels echtpaar dat op het punt stond met de maalboot af te varen. Na de controle van hun papieren mochten ze vertrekken. Daarop vroeg de inspecteur : " U hebt nog een Duitser, waar is hij ?" Ik antwoordde dat hij uitgegaan was maar dat hij terug zou zijn tegen het diner. Op het ogenblik dat de auto met de inspecteur wilde vertrekken, kwam de Duitser aan. Dadelijk werd hij gevat en in de eetzaal geduwd. Hij werd afgetast. In zijn jas vonden ze de epauletten van een Duits officier. De inspecteur gooide die op tafel en zei : "Dat is de spion die we zoeken". Hij werd geboeid en naar het politiebureau gebracht....Het is mij niet bekend of die man in Oostende gefusilleerd werd. Dat kan ik niet aannemen want die zaak zou zeker ruchtbaar gemaakt zijn. Daarom meen ik dat de stad Oostende even onschuldig is in die zaak als ik zelf.

Na mijn verklaring ondertekend te hebben werd ik vrijgelaten. Ik moest me 's anderendaags weer ter beschikking houden van de officier die ondertussen de waarheid van mijn verklaringen wilde onderzoeken...gelukkig heb ik die heren niet meer teruggezien".

Hierbij wat commentaar. Strackés verslag lijkt waarheidsgetrouw. Maar het is toch zeer vreemd dat de bekende oorlogskroniek van ELLEBOUDT-LEFEVRE : "Oostende onder de Duitse Bezetting" (=O.D.B.), met zijn uitgebreide informatie vooral uit 't begin van de bezetting, van die spionagegeschiedenis niets afweet maar een ander feit vermeldt dat sterk op het eerste gelijkst. Op p. 10 van O.D.B. is er nl. sprake van een Duitse kapitein EBERHARD die op 4 augustus 1914 (dus in de tijd van die CORNU) bij het verlaten van het Hôtel Continental gesnapt werd "met 3.400fr in Duits goud, 100 fr in Belgische 5 frankstukken en een alfabet in cijferschrift bij zich". Hij werd aan de militaire overheid uitgeleverd, later door de krijgsraad veroordeeld en gefusilleerd. Wat is nu de waarheid ? Is hier verwarring gebeurd ? En hoe ?

Terug naar de oorlogsnotities van Stracké.

"De oorlog heeft me grote verliezen toegebracht" - schrijft hij - "en eindeloze moeilijkheden. De Belgische autoriteiten hebben mij vijf keer aangehouden, de Duitse vier keer. Graag erken ik dat ik altijd heel behoorlijk behandeld werd. Geboren als Duits onderdaan was ik verdacht door lieden die meenden zich te doen gelden door valse verklaringen...".

Hier past weer een aanmerking. Stracké werd dus - naar hij beweert - in totaal negen keer aangehouden. Als dat waar is, moet dat opzien gewekt hebben. Daarom is het onbegrijpelijk dat we in de twee Oostendse oorlogskronieken nl. die van ELLEBOUDT-LEFEVRE (het geciteerde O.D.B.) en die van Aimé SMISSAERT (vader van uitgever H. SMISSAERT) : "Vier jaar onder de Klauwen van de Duitse Barbaren" (= Kl.D.B.), verschenen in De Duinengalm onmiddellijk na de oorlog, is het onbegrijpelijk dus dat we in die twee kronieken, allebei tuk op sensationele nieuwtjes, niet de minste echo van die

negen aanhoudingen horen. Zodat we alle moeite hebben om dat cijfer van Stracké onvoorwaardelijk aan te nemen.

Na het rapporteren van zijn arrestaties weidt Stracké uit over de rol die hij als bemiddelaar bij de bezetter gespeeld heeft. Ook hier krijgen we controversiële beweringen.

"Elke dag", schrijft hij, "was ik op de Kommandantur (toen in de Albertschool, Ooststraat) om mijn medeburgers te helpen die moeilijkheden hadden met de bezettende overheid of die straffen opgelopen hadden. Ik ben in meer dan 1.700 gevallen tussengekomen".

Commentaar. Dat Stracké, de Duitse Oostendenaar, met zijn humanitaire instelling en zijn talrijke relaties, de belangen van vele stadsgenoten heeft verdedigd, staat vast. Daaraan werd trouwens van alle zijden herinnerd in de lokale bladen naar aanleiding van zijn overlijden. Dat wordt ook bevestigd in O.D.B., zonder dat ELLEBOUDT en LEFEVRE de naam van Stracké noemen (van wie zij niet schijnen te weten dat hij al sinds 1889 tot Belg genaturaliseerd was). Op p. 296 aldaar lezen we : "Er waren nu ook boten welke in den tijd opgeëischt geweest waren door de Duitschers. De eigenaars deden nu pogingen, door tusschenkomst van de vroegere eigenaar van het Hôtel d'Allemagne, een Duitscher, om terug in het bezit der vaartuigen te komen en aldus aan de vischvangst te kunnen deelnemen. Die pogingen werden later met goede uitslag bekroond".

Het gatal 1.700 dat Stracké opgeeft is beslist overdreven. Want dan komt praktisch hierop neer dat hij elke dag van de bezetting (die ca. 1.460 dagen duurde) minstens één geval te behandelen kreeg. Zijn bewering "elke dag was ik op de Kommandantur" kan eenvoudig betekenen dat hij er heel dikwijls kwam.

A.S. voegt het volgende toe aan zijn bemiddelingsrol : "Ik had het geluk in het merendeel der gevallen te slagen, hetzij door de personen vrij te pleiten of door hun boeten te verminderen. Anderen heb ik voor deportatie naar Duitsland gespaard. Vijf personen die in Duitsland geïnterneerd waren heb ik naar hun familie doen terugkeren en wel in de volgende omstandigheden. Daar mij de toegang tot de Kommandantur op straf van aanhouding verboden was, heb ik me rechtstreeks tot de Duitse keizer gewend met een rekest dat, buiten alle verwachting, overgemaakt werd. Drie dagen later al moest Kriegsrat HERZ mij toelaten verder als tolk en verdediger van mijn stadsgenoten op te treden. Terzelfdertijd werd ik ervan verwittigd dat de personen, van wie ik de terugkeer naar Oostende gevraagd had, al onderweg waren".

Commentaar. Wat een merkwaardige bewering : volledig succes met een vijfvoudig rekest gericht tot de keizer ! En dat in oorlogstijd ! Nergens heb ik ook maar een zinspeling op dat uitzonderlijk feit gevonden. Het relaas van Strackés bemiddelingspogingen eindigt met een climax. "Het is mij gelukt het leven te redden van twee inwoners van Oostende. Bij hun invrijheidstelling werd ik bij die personen geroepen en toen heeft de chef van de Duitse politie hun openlijk gezegd : "Op bevel van het tribunaal stel ik u weer in vrijheid en overhandig u de stukken van waarde waarop beslag werd gelegd. Dank zij God en de heer Stracké bent u nog in leven".

Commentaar. Hier staan we voor een heel vreemd geval. Die twee Oostendenaars kennen we niet met zekerheid. Stracké noemt ze niet. Waarschijnlijk zinspeelt hij voor één van hen op Oscar HELSMOORTEL, de kolenhandelaar aan de Keizerskaai (de latere Vindictivelaan). Maar de bronnen die O. HELSMOORTEL met name noemen, nl. Le Phare en Kl.D.B. stroken niet met elkaar.

In het dubbel in memoriam voor A. Stracké (gestorven op 24.09.1935) verschenen in Le Phare van 2.10.1935 wordt het menslievend optreden van A.S. tijdens de oorlog 1914-1918 geïllustreerd door de zaak O. HELSMOORTEL. Het eerste stuk getiteld "Un brave homme" herinnert eraan dat door het verraad van een weggezonden meid de Duitsers bij HELSMOORTEL verboden wapens gevonden hadden. Hij werd voor de rechters gebracht. De oude Stracké ging voor hem pleiten en de anonieme reporter (hij tekent zijn artikel met xx) beëindigt die passus van zijn opstel emotioneel aldus : "Je le vois encore après 20 années (N.B. het proces had plaats in juni 1915) au seuil du bâtiment qui abrite actuellement l'école Albert balbutier d'une voix éteinte par l'émotion : "je viens de la Commandature...l'ami Oscar est gracié".

Het tweede stuk "Mort de Mr August Stracké" haalt ingsgelijks de zaak HELSMOORTEL aan maar dit keer met andere elementen : de handelaar had die wapens "onder zijn kolen verborgen en zou gefusilleerd worden. Maar A. Stracké stuurde een telegram naar de keizer die HELSMOORTEL begenadigde".

Beide stukken, blijkbaar door een verschillende hand geschreven, suggereren dus dat door Strackés bemiddeling O. HELSMOORTEL aan de doodstraf was ontsnapt. In het eerste stuk door een pleidooi. In het tweede door een beroep op de Duitse keizer. Op een essentieel punt wijken ze ernstig van elkaar af en daardoor verliezen beide beweringen hun overtuigingskracht. Maar, wat veel erger is, onze twee bron van informatie, Kl.D.B. gaat resoluut in tegen de voorstelling van zaken door "Le Phare". Dat oorlogsdagboek van A. SMISSAERT (cf. De Duinengalm 27.01; 3.03 en 10.03.1922) geeft inderdaad van de zaak HELSMOORTEL een heel andere versie.

Eerst een realistisch detail. Volgens onze kroniekschrijver hier waren de verboden wapens (nl. kogels, 'n geweer van de Burgerwacht, een jachtgeweer, een revolver) weggestopt in een oude, niet meer gebruikte beerput. Dat klinkt aannemelijker dan een hoop steenkolen die tenslotte, vooral in oorlogstijd, niet met rust gelaten wordt. Het relaas in Kl.D.B. is echter om andere redenen betekenisvol.

De blijkbaar goed ingelichte auteur vermeldt in zijn dagboeknotities van 25 juni 1915 talrijke bijzonderheden. "Op het proces HELSMOORTEL", schrijft hij, "verschenen vijf getuigen ten gunste van de beschuldigde, nl. Mevr. Hub. KIES (echtgenote van de apotheker uit de Kapellestraat), de Eerwaarde Moeder Overste van het Burgelijk Hospitaal, G. PÉRIER, voorzitter van de koophandelsrechtbank, A. Stracké en 'n zekere WOLTER, 'n Duits vishandelaar al jaren in Oostende verblijvend".

Welnu, onze kroniekschrijver onderstreept alleen het optreden van Mevr. KIES en van de Moeder Overste. "Wat het meest in het voordeel pleitte van O. HELSMOORTEL" zegt hij, "waren -

behalve het feit dat de wapens totaal verroest waren - de uitmuntende getuigenissen van Mevr. KIES en van de Moeder Overste (die laatste bevestigde alleen de verklaringen van Mevr. KIES). Treffend element : het getuigenis van Mevr. KIES werd in vloeiend Duits afgelegd en maakte grote indruk op de rechters. Meer nog, "voor de doodstraf" voegt de auteur erbij, of een zwaardere straf dan 5 jaar was niet te vrezen". En inderdaad het rekwisitoor was mild : het openbaar ministerie vroeg slechts één jaar. Uiteindelijk kreeg HELSMOORTEL zes maanden gevangenis, uit te zitten in Brugge. Merkwaardig genoeg : in Kl.D.B. staat geen woord over het getuigenis van Stracké. En sterker nog : O.D.B. dat over het algemeen veel informatie bevat, gewaagt helemaal niet van dat proces. Bovendien is het opmerkelijk dat O.D.B. slechts één enkele bemiddelingspoging van A.S. aanhaalt (nl. in verband met de opgeëiste vissersboten, cf. supra en dan nog zonder zijn naam te citeren). Anderzijds bevreedt het ook dat Stracké zelf de zaak HELSMOORTEL niet vermeldt in zijn autobiografie. Hij noemt ook de namen niet van de vijf geïnterneerden die hij uit Duitsland wist terug te halen. Was hij ze vergeten ?

Nog andere vragen rijzen hier op. Vanwaar die Duitse welbespraaktheid bij Mevr. KIES ? De registers van de burgerlijke stand alhier geven het antwoord. Mevr. KIES, alias Marie-Louise ZWAENEPOEL (Bredene 1875 - Oostende 1953) was de vrouw van apotheker Hubert KIES afkomstig uit het Groothertogdom Luxemburg (Bettenburg 1862 - Oostende 1926).

Wat is dan in werkelijkheid het aandeel geweest van Stracké in dat proces HELSMOORTEL ? De passus uit de kroniek (Kl.D.B.) gedateerd 25.06.1915 en dus warm van de actualiteit, komt helemaal niet overeen met de 20-jaar oude herinneringen van de anonieme Le Phare-reporter. In de kronieken : een mild vonnis en het doorslaggevend getuigenis van Mevr. KIES. In Le Phare : de doodstraf en de reddende tussenkomst (op twee manieren) van Stracké. Wat moeten we daarvan denken ? Heeft de journalist de houding en de woorden van Stracké (op de drempel van de Kommandantur, cf. supra) verkeerd geïnterpreteerd ? Na zoveel jaren is het niet meer mogelijk de cruciale Pilatusvraag te beantwoorden. Maar beseffend dat herinneringen verfraaien en vervormen, acht ik de kroniek geloofwaardiger.

Voor Stracké ging de oorlog voorbij niet alleen met financiële maar vooral met zware morele schade. In zijn autobiografie (jan. 1926) spreekt hij van "difficultés sans fin qui existent encore en partie jusqu'à ce jour". In het anti-Duitse klimaat na de wapenstilstand werd zijn hoge Belgische burgerzin vergeten. Ik vermoed dat men hem zijn Duitse afkomst verweet en dat verdachtmaking en miskennis hem tot persona non grata hadden gemaakt. In het in memoriam van De Zeewacht (28.09.1935) - dat ik straks citeer - lekt daar iets van uit. In elk geval heeft Stracké zijn laatste levensjaren vereenzaamd doorgebracht, weg uit het centrum en wel in de afgelegen Verlaatstraat op de wijk de Meiboom.

B. LAATSTE JAREN EN DOOD VAN STRACKÉ

Mijn informatie over zijn laatste jaren is vrij schaars. Ik haal ze hoofdzakelijk uit het bulletin van de Oostendse Kamer van Koophandel, uit enkele documenten in privé-bezit, uit gesprekken

met geburen van Stracké uit de Verlaatstraat, waar hij gestorven is, en wat zijn dood en begrafenis betreft, uit de lokale bladen (cf. De Plate, febr. 1988).

Na W.O.I deemstert de figuur van onze dynamische selfmade man snel weg. Het enige milieu waar hij nog heel even verschijnt is de Kamer van Koophandel. Maar het is een verschijning zonder glans. In 1919 woont hij één vergadering bij (4.02.1919). Ongetwijfeld uit een behoefte om zich te bevestigen. Op de lijst van de aanwezigen staat hij vermeld als "président section intérêts balnéaires". Maar dat is een lege titel. Overigens, dat jaar komt Stracké niet meer naar de vergaderingen.

Ook in 1920 is hij één keer aanwezig (1.02.1920). Op de leden lijst prijkt hij nog als "négociant en huîtres et homards rue du Quai 37". Hij wordt zelfs opgegeven als de derde oudste en als lid van de vijf secties. Maar die vermelding is gewoon een achteloos herhalen van een voorbije situatie. Stracké was toen geen hotelhouder en ook geen handelaar meer. De samenstelling van het bestuur van de Kamer van Koophandel leert ons dat Henri HILLEBRANT nu voorzitter is van de afdeling "intérêts balnéaires en remplacement de M. Stracké Auguste, démissionnaire". Maar over dat ontslag krijgen we nergens bescheid. Stracké is geruisloos vervangen.

Nog een allerlaatste keer vertoont hij zich op de algemene vergadering van 24 februari 1924. Hij neemt er zelfs het woord om de voorzitter en de leden van het bureau te feliciteren bij de hernieuwing van hun mandaat. Het is duidelijk dat Stracké die gelegenheid te baat neemt om zich nog eens te doen gelden. Wel een ijdele poging voor de 78-jarige man. Wordt zijn naam nog afgedrukt in de algemene ledenlijst van 1926, 1928 en 1930, hij komt voortaan niet meer naar de vergaderingen.

Maar het lijkt wel of onze gewezen hotelier weigert afstand te doen van zijn prestige. Zich vastklampend aan zijn vergane glorie laat hij zich in 1921, piekfijn uitgedost, fotograferen door E. DE SOUTERE, de toen florerende fotograaf op de Groentemarkt. Het portret toont de 75-jarige Stracké op zijn voordeligst. Gezeten in een fauteuil houdt de gezette man zijn kloek hoofd recht. Treffend is zijn waardig voorkomen en zijn open eerlijke blik. Grijs haren, grijs sikje, donker colbert met wit vest. In de linkerhand een ceremoniële pet, de rechterhand steunend op een wandelstok met zilveren handvat. In het knoopsgat links, een ordeteken. De staatsiefoto van een man die terugblijkt op een prachtige carrière en nog bewust is van zijn waarde. Onderaan op de foto staat volgende formule gedrukt: "Veuillez accepter, je vous prie, comme expression de ma profonde reconnaissance pour votre témoignage d'estime et d'amitié depuis de longues années ce portret en souvenir. Votre dévoué...". In het stedelijk archief berust een exemplaar, ondertekend Auguste Stracké en opgedragen aan "Monsieur James Ensor" die toen 61 jaar oud was.

Ook met die foto die hij ongetwijfeld aan anderen heeft gestuurd, probeert Stracké zijn imago op te poetsen en enigszins in de belangstelling te blijven. Die pogingen om zijn aanzien te handhaven doen een beetje pijnlijk aan.

Rondom hem groeide de stilte en de eenzaamheid. En met de onverschilligheid of de minachting de vergetelheid.

Door de oorlog en door de ouderdom had Stracké inderdaad veel van zijn glans verloren. Hij exploiteerde geen hotel meer. Zijn museum en zijn prachtige villa waren vernietigd. Een andere bron van verdriet moet zijn tweede vrouw geweest zijn. Heeft die Katharina HOFFMAN uit Wiesbaden Oostende en haar man verlaten op het einde van de oorlog of kort daarna ? Het staat vast dat ze in 1924 niet meer in onze stad verbleef en vóór Stracké gestorven is. Zoals ik al zei, rept Stracké in zijn autobiografie geen woord van zijn tweede vrouw. Ik heb geprobeerd in Wiesbaden verdere gegevens over haar te verkrijgen, maar zonder resultaat.

Onmiddellijk na de oorlog was Stracké ver van onbemiddeld. In Oostende-West bezat hij, sinds 1909 1.300 m² bouwgrond. En voor zijn verloren gegane bezittingen in Mariakerke trok hij oorlogsschade. In elk geval tussen 1922 en 1927 ontplooit hij een drukke activiteit op het stuk van onroerende goederen. Hoe het allemaal in zijn werk is gegaan, kon ik niet ten gronde uitvissen.

In april 1922 koopt hij 518 m² bouwgrond in de Spaarzaamheidstraat en doet die het jaar daarop van de hand. In 1923 verkoopt hij zijn huis in de Kaaistraat nr 39, koopt 830 m² bouwgrond, weer in de Spaarzaamheidstraat, en verkoopt alles in de loop van 1923 en 1924. In 1924 koopt hij 1.846 m² grond en huizen in de Frère Orbanstraat en in de aanpalende Verlaat- en Beekstraat. Die twee laatste straten verbinden de Gouweloze- en de Frère Orbanstraat waarvan het oostelijk gedeelte omstreeks 1924 omgedoopt werd in A. Vermeylenstraat. Een groot deel ervan verkoopt hij in 1925. In de loop van 1924 verkoopt hij vier huizen die hij heeft laten bouwen in de Gelijkheidstraat en bovendien meer dan de helft van de bouwgrond in Oostende-West.

In mei 1925 doet hij onderhands afstand van zijn oesterkwekerij, nl. Huitrière Ostende-Est. In september verkoopt hij zijn huis in de Kaaistraat nr 41. Dat is zijn laatste transactie. Het is of hij de ultieme schakel die hem met het stadscentrum verbindt, doorhakt.

Ondertussen heeft Stracké in de loop van 1924 drie huizen naast elkaar laten bouwen in de toen schaars bebouwde Verlaatstraat, aan de westzijde van de straat, ongeveer in het midden. Ze dragen de nummers (van noord naar zuid) 9, 11 en 13 en werden genoemd "de huizen van Stracké". Hijzelf betrok nr 9 en verhuurde de andere woningen.

Voor het huishouden van Stracké zorgde een Duitse gouvernante : Johanna Wilhelmina HASELBACH uit Siegen. Op 30 oktober 1925 verkoopt Stracké het huis dat hij bewoont (Verlaatstraat nr 9) aan die huishoudster. En hij blijft er nog tien jaar wonen volgens een overeenkomst die wij niet kennen. Van die Johanna HASELBACH bewaren de zegslieden uit de Verlaatstraat geen vriendelijke herinneringen. Het was een bazige lastige vrouw die een vurige aanhangster werd van Hitler toen diens ster begon te rijzen. Kort na de dood van Stracké - in september 1935 - is ze naar Duitsland teruggekeerd. Bij Stracké werkte ook een dienstmeid uit Jabbeke. Mijn pogingen ginder om haar identiteit te achterhalen leverden niets op.

We kunnen ons afvragen waarom de eertijds zo gevierde hotelier zich in een zo weinig riantte omgeving heeft teruggetrokken. Uit misnoedigheid en teleurstelling wegens zijn miskennis en verloren prestige ? Omdat hij er in zijn oude dag rust en stilte vond ?

Over de manier waarop de tachtigjarige Stracké de tien laatste jaren van zijn leven heeft doorgebracht wisten mijn informanten uit de Verlaatstraat weinig bijzonderheden te vertellen. Ze noemen Stracké een stille brave man door iedereen graag gezien. Hij was eenvoudig en gemoedelijk in de omgang en hield niet van drukdoenerij. Met zijn geburen sprak hij Oostends dat hij al sinds zijn zestiende jaar rond zich gehoord had. Hij werkte in zijn tuin en ging geregeld wandelen (allicht in het Maria-Hendrikapark) met die fraaie wandelstok van dat glorieuze portret.

Af en toe kreeg Stracké bezoek van blijkbaar welgestelde personen die per auto toekwamen. Misschien ook van zijn dochter Augustine die sinds 1921 in Vorst woonde waar haar man, Heinrich DIEGEL op 13 juni 1923 gestorven was. Vermoedelijk bestonden er geen hartelijke betrekkingen tussen vader en dochter.

In november 1926 flitste voor Stracké het verleden even op. Als goede bekende werd hij door de koning en de koningin uitgenodigd de plechtigheden bij te wonen die het huwelijk van prins Leopold met prinses Astrid zouden voorafgaan (Le Carillon 8.11.1926). Dat blijkt van waardering moet Stracké veel genoeg gedaan hebben. De oude hotelier is er, veronderstel ik, niet heen geweest. Maar wel stond hij vóór het zeestation bij de personaliteiten die de koninklijke familie kwamen begroeten bij hun terugkeer uit Zweden (Le Carillon 9.11.1926).

En in de Verlaatstraat sleepten de laatste jaren van de oude hotelier zich vooruit. Geleidelijk verslechterde niet alleen de lichamelijke maar ook de financiële toestand van Stracké. Volgens verscheidene bronnen had hij in zijn lange levensavond zijn vermogen zo goed als opgebruikt. Het einde van dat actieve leven was verdrietig. "La vieillesse ne lui fut guère propice", schrijft Le Phare (2.10.1935). Elle fut marquée de pénibles soucis matériels que pouvaient à peine atténuer les soins dévoués d'une gouvernante qui n'avait pas voulu abandonner le maître dans l'adversité". In datzelfde stuk noteert de journalist over Stracké "alidité pendant quatre ans" wat op een langdurige ziekte wijst.

August Stracké stierf in zijn woning omstreeks 2 uur in de morgen op dinsdag 24 september 1935 (Zijn overlijdensakte vermeldt hem als weduwnaar van Anna Maria RAU en van Katharina HOFFMANN). Hij was toen 89 jaar en 8 maanden oud. Zijn dochter was die morgen bij de aangevers van zijn overlijden. De tweede aangever was Samuel LASAT, een 35-jarige metselaar, geboortig van Vlissegem. Hij was de naaste buur van Stracké. Ook van die LASAT heb ik geen informatie meer kunnen verkrijgen.

In de lokale bladen verschenen tamelijk uitvoerige in memoriams nl. in L'Echo d'Ostende 25 en 28.09 en vooral 2.10.1935 - in Le Littoral 28.09.1935 - Le Phare 2.10.1935 en De Zeewacht 28.09 en 5.10.1935. Ze bevatten een overzicht van Strackés loopbaan, lofwoorden voor zijn persoonlijkheid en bijzonderheden over zijn begrafenis. Ook hier stoten we op onjuistheden en zelfs

tegenstrijdigheden. Maar dat is niet ongewoon in de berichtgeving. Het uitvoerigst curriculum vitae van Stracké vinden we in Le Littoral en in De Zeewacht. De anonieme journalisten putten daarbij overvloedig uit Strackés autobiografie.

De Franstalige bladen zingen onvermengd de lof van Stracké. In zijn eerste (kort) in memoriam onderstreept L'Echo dat Stracké wars was van politiek gekonkel en hooggeschat werd bij de internationale hoteliersbond. Voor Le Littoral was A.S. een pionier en een mecenas voor zijn adoptiefstad - een nobel man, gedienschtig, edelmoedig.

Le Phare (2.10.1936) zwaait hem de meeste lof toe in een dubbele bijdrage waarin herinnerd wordt aan het proces O. HELSMOORTEL (dat ik boven besproken heb). Het eerste stuk plaatst Strackés hoedanigheden in reliëf : hij was enthousiast, scherpzinnig, van een bezonnen durf die hem in staat stelde nieuwe wegen op te gaan. Zijn bevoegdheid op het gebied van het hotelbedrijf was al lang bekend in het buitenland.

Bij al die wierook laat De Zeewacht (28.09.1935) een gedempte kritische noot horen. De anonieme journalist beëindigt de schets van Strackés levensloop met een dubbele opmerking. Eerst noteert hij Strackés humanitaire inzet. "In 1914 kwam de verschrikkelijke oorlog. Van 't begin af werd zijn hotel en al zijn materiaal ter beschikking van het Belgisch Rode Kruis gesteld, later werd zijn handelwijze ten onrechte beknibbeld". Wat betekent die laatste zin ? Sommige dingen werden hem dus kwalijk genomen ? Maar wat en waarom ? De kranteman geeft geen verklaring. Twee zinnen verder geneest en slaat hij. Hij zegt : "Aug. Stracké was een rechtschapen man die bewust was van het werk dat hij geleverd had om in de samenleving tot een hogere stand te komen en daarom misschien wel te veel met de eer gediend was". Dat betreft dus Strackés ijdelheid, een menselijke eigenschap die hem inderdaad niet vreemd was.

En nu de begrafenis. Ook daarover vernemen we misleidende en eigenaardige dingen. In zijn nummer van 28.09.1935, d.w.z. daags na de begrafenis, meldt L'Echo d'Ostende : "Le service funèbre et l'inhumation ont eu lieu dans l'intimité". Je wrijft je ogen uit als je dat leest want op 2.10 publiceert dezelfde krant een uitgebreid verslag, veruit het degelijkste van alle over de plechtigheid. In de inleiding daarvan herstelt L'Echo zijn vergissing aldus : "...malgré que celles-ci (nl. les funérailles) devaient être intimes, beaucoup de monde avait tenu à y assister...".

Er is nog meer tegenstrijdigheid. In het tweede stuk van Le Phare (Mort de Stracké) lezen we aan het slot : " ce généreux bienfaiteur et donateur a été oublié le jour de son enterrement". Anderzijds besluit de reporter van Le Littoral zijn in memoriam aldus : " En assistant à ces funérailles qui n'avaient pourtant reçu aucune publicité, nous avons été ému en voyant l'élite d'Ostende venir rendre hommage à l'homme de bien qui venait de disparaître. De nombreuses couronnes témoignaient aussi de gratitude cachée".

Het is blijkbaar de bedoeling geweest de begrafenis in alle stilte te houden want er werden geen doodsbrieven rondgestuurd, wat ook bevestigd wordt door De Zeewacht (5.10.1935) : "...had de

omgeving van de aflijvige eraan gedacht om een doodsbericht uit te zenden, voorzeker zou er in de kerk geen plaatsje vrij geweest zijn".

Onthutsend en tegelijk veelzeggend is een andere mededeling van Le Phare (2.10.1935) (in het eerste stuk). De onbekende journalist beweert dat de begrafenisplechtigheid in grote mate mogelijk gemaakt werd door de tussenkomst van de ex-president van de Oostendse hoteliersbond die het initiatief nam om een collecte te houden onder de oud-collega's van de overledene. Als dat waar was dan moeten wij aannemen dat Stracké financieel aan de grond zat, m.a.w. dat hij de laatste tien jaar van zijn leven zijn geld en goed had opgemaakt. Anderzijds wordt dat bevestigd door het feit (mij uit privé-bron meegedeeld) dat zijn dochter Augustine in 1936 de nalatenschap van haar vader verzaakte hoogstwaarschijnlijk omdat die deficitair was. Van zo'n oppassende en vooruitziende man is dat nauwelijks te geloven.

Gestorven op dinsdag 24 september 1935 werd Stracké de vrijdag daarop, 27 september, begraven. Als bewoner van de Verlaatstraat, behoorde hij tot de parochie van Sinte-Catharina (Conterdam). De lijkdienst werd echter gehouden in de St.-Pieters- en Pauluskerk, ongetwijfeld op aandringen van de Oostendse hoteliersbond.

Van de plechtigheid geven L'Echo (2.10.'35) en De Zeewacht (5.10.'35) een ampel verslag. Het eerste is omstandiger en zakelijker en bevat de lijkrede uitgesproken door M. DE COSTER. Ik volg het verslag van L'Echo : "...de nombreuses couronnes et fleurs avaient été envoyées" nl. door het Internationaler Verein, de Oostendse hoteliersbond en het gemeentebestuur. Dat laatste was vertegenwoordigd o.m. door burgemeester MOREAUX en schepenen VAN VLAANDEREN. De wereld van het hotelbedrijf door de voorzitter van de nationale en die van de Gentse hoteliersbond en door de leden van de Oostendse bond.

Na de dienst werd het lijk naar het kerkhof aan de Nieuwpoortse Steenweg gevoerd. Vóór de familiegrafkelder hield Michel DE COSTER, voorzitter van de hoteliersbond, een rede waarin hij beknopt een levensbeeld van Stracké schetste. "Hij was een voorbeeld voor onze vereniging zowel door zijn bevoegdheid als door zijn innerlijke kwaliteiten...hôtelier du 19me siècle accompli...recevant ses clients à la manière exquise d'un châtelain envers des invités...verfijnde hoffelijkheid en oprechte dienstvaardigheid bezorgden hem de vriendschap van de koninklijke familie, vriendschap die de zonnestraal in zijn leven was".

Mevr. DIEGEL, alias Augustine Stracké dankte bewogen (schrijft de Echo). Zij was toen 65 jaar oud, al bijna 12 jaar weduwe en kinderloos. In 1938 hertrouwde ze met een zekere Alph. DERASSE in Vorst waar ze stierf op 4.01.1963, bijna 93 jaar oud.

A. Stracké werd als laatste bijgezet in de viervoudige grafkelder (02-09) waarin, benevens zijn (eerste vrouw), enkele vrienden-medewerkers begraven liggen. Allen gestorven in Oostende vóór W.O.I. Op het monument, geteisterd door ouderdom en verwaarlozing, rijzen een kleine gebroken zuil (links) en daarnaast drie sobere (ongelijke) kruisen in de vorm van boomstammen met afgeknotte takken. Van onderen, links en rechts,

nog twee kleine gedenkplaten. Van de verweerde teksten zijn de eerste twee (links) in het Duits, de andere in het Frans. Het middelste kruis, het grootste, wijst het graf aan van het echtpaar A. Stracké-Rau. Het (scheefgezakte) zuiltje herinnert aan Max STICHERT (1863-1897), Strackés vennoot in de oesterteelt. Verder liggen er : Cornel. Aug. JACOBY (Trarbach 1851-1912) en drie leden van de familie EMRICH uit Ober-Ingelheim nl. Henri (1857-1911), Marie (=Mme Aug. CALMELET) (1847-1913) en Mlle Elise (1845-1902).

Zo eindigde dan het rijkgevulde leven van de arme schrijnwerkszoon uit Naumburg. Na 45 jaar geschitterd te hebben in de zakenwereld werd Stracké door de oorlog en zijn nasleep in de schaduw verdrongen. Gestorven in de eenzaamheid werd hij tenslotte met veel eerbeton begraven. Bovendien werd hem een blijvend eerbewijs gebracht. Op 24 januari 1936 besliste het Oostends schepencollege een straat te noemen naar de energieke hotelier die Oostende zoveel diensten bewezen had. Inderdaad werd toen de Uitzichtstraat, die de Boudewijnstraat met de Kaaistraat verbond, gewijzigd in August Strackéstraat.

Stracké verdiende dat gebaar van piëteit vanwege zijn adoptiefstad. Zijn leuze, die hij aan het slot van zijn autobiografie met fierheid aanhaalt : "travail mène au but", heeft hij ten overvloede waar gemaakt.

Het kleine dappere kegelzettertje dat met rusteloze inzet van uitzonderlijke talenten tenslotte een hotelhouder werd van internationaal formaat, blijft een Oostends boegbeeld van de Belle Epoque.

April 1993